

odprti javni prostor

0.0



uvodnik
razstava
esej
docomomo
recenzija
prevodi

uvod

aljoša dekleva

Ljubljana je danes, po nekaj desetletjih razvojne ležernosti, soočena s pospešenimi, na trenutke frenetičnimi, pripravami na precejšnjo zgostitev mestnega tkiva. Gradbene aktivnosti praktično že skoraj vsak ponedeljek opozorijo sprehajalca na nekatere navidezno skrite ali pa do nedavno samoumevno »prazne« koticke mesta. Iz marsikaterega vogala nas gledata razvoj in napredek, kar se na prvo žogo zdravega razuma zdi dobrodošla sprememba. Podrobnejši vpogled in premislek pa seveda marsikatera določitev in ambicije posameznih intervencij, predvsem pa način obravnave in priprave, te obsijeta z drugačno lučjo in kaj hitro je jasno, da se nekatere odločitve lahko v nekaj letih prelevijo v farso in degradacijo tistega, kar že imamo. V tej situaciji se ideja mladostniških prijateljev, ki so že pred leti (sicer v nekem drugem kontekstu) ustanovili Društvo prijateljev zmernega napredka, sploh ne zdi več zgolj in samo zabavna ...

Prav v kontekstu priprave na razvoj se nam je zdelo smiselno v ciklusu projekta »VIZIJE SO«, ki ga je Društvo arhitektov Ljubljane pripravilo že tretje leto zapored, prikazati potenciale in pomembnost vloge odprtega javnega prostora v Ljubljani. Z akcijo smo želeli sporočiti, da je za uspešen in zdrav razvoj mesta na oblikovnem, funkcionalnem in socialnem nivoju, nujno potrebno razvijati in vlagati v odprte javne mestne prostore sočasno z nastajajočo gradnjo znotraj mestnega tkiva. Nenazadnje ti prostori soustvarjajo javno mestno vsebino, v katero se vsi uporabniki in obiskovalci najprej in vsakodnevno integriramo. Sodobno mesto, v polnem razmahu informacijske revolucije, potrebuje, morda tako kot še nikoli, dobro oblikovane, opremljene in programsko bogate odprte javne prostore. Mesto 21. stoletja se ponovno vrača v vlogi prostora srečevanja in druženja prav zaradi kompenzacije digitalni komunikaciji.

Omeniti velja, da smo se z razstavo zavestno omejili izključno na »center« mesta, saj smo se med pripravo razstave zavedli, da se v primeru Ljubljane med »urbanim« in »ruralnim« nahaja še večja količina grajenih prostorov, ki jih morda lahko poimenujemo »bivalno-spalne sošeske ob vpadnicah«, kjer tema odprtega javnega prostora enostavno pomeni novo, obsežno poglavje ...

Pomen javnega prostora v urbanem okolju miselno opredelijo in razčlenijo pisci na naslednjih straneh, ki so se prijazno odzvali povabilu o razmisleku na témo. Ob pripravi okrogle mize in te številke ab-ja smo želeli zagotoviti različne poglede: sociološkega (D. Kos), arhitekturnega (A. Hrausky), krajinskega (B. Goličnik), za nekatere druge, kot bi bil npr. pogled mestne oblasti, pa je tokrat žal zmanjkalo časa.

Vsebinska razstava oz. te številke je razdeljena na štiri, namensko in vsebinsko obarvane sklope: PARKI, TRGI, ULICE in REKA. Pretežni del vsebine predstavlja predstavitev dvaindvajsetih še nerealiziranih projektov za Ljubljano, ki so v zadnjih letih nastajali v mislih ustvarjalcev in urejevalcev grajenega okolja. Vzpod-

budno je dejstvo, da so se nekateri projekti v času po razstavi (vsaj delno) udejanjili – na primer, poživitev vozišča v sklopu oživljanja Slovenske ceste (K. Žlajpah), kjer z užitkom opazujemo, kako se podoba in funkcija prometnice spremeni s tako preprostimi in na nek način samoumevnimi sredstvi. Zdi se, da je potreben le še korak, in Slovenska cesta bo v tem segmentu postala last pešcev.

Poleg projektov, ki so jih avtorji tako rekoč iz delovnih miz prestavili na razstavne panoje, smo želeli letos aktivneje predstaviti témo razstave. Na trgu pred Galerijo Kresija je skupina ProstoRož izvedla instalacijo, katere namen je bil doseči dvoje. Prvič, opozoriti na novo nastali prostor, ki je bil do takrat zaseden z avtomobili in avtobusi, in tako izpostaviti potencial vakuuma, ki je zazijal ob ukinitvi motornega prometa preko Tromostovja. (Sicer je prometna izolacija ena izmed boljših pridobitev centra Ljubljane od takrat, ko je mesto predpisalo tip vrtno opreme lokalov v stari Ljubljani in tako spremenilo staro mestno jedro iz podobe terase sezonskega bara na plaži Jadrana v vizualno harmoničen prostor). In drugič, je bil namen instalacije z nizanjem napisov imen obstoječih, znanih ali neodkritih javnih prostorov po Ljubljani, opozoriti na te neizkoriščene ali samo skrite potenciale. Ta instalacija je bila pravzaprav le »pika na i« aktivnosti skupine ProstoRož, ki je v preteklih letih večkrat izjemno zgovorno pokazala na različne javne prostore mesta in njegove aktivne in domiselne uporabe. Danes lahko zagotovo ugotovimo, da je ProstoRož s svojimi efemernimi akcijami, spremenil in vplival na današnji razvoj centra mesta v mikro-urbanem merilu. Te akcije temeljijo na začasnih, neobremenjenih posegih v prostor in jih tako postavljajo v zavest mesta, ter obenem ustvarjajo nove možnosti njihove uporabe. Omenjen način ukvarjanja z javnim odprtim mestnim prostorom je lasten tudi prireditvam oz. avtorjem kot so Ana Desetnica, Temp, Festival pomladi, Vogrinčič ... Sicer pa tudi te razstave brez brezkompromisne energije članic ProstoRoža ne bi bilo.

Aktivni del razstave predstavlja še »ad hoc« foto-katalog odprtih javnih prostorov, ki se ponujajo v aktivnejšo javno uporabo. Nadgradnja foto-kataloga so fantastične fotomontaže (M. Žargi), ki barvito ilustrirajo potenciale, fantazijske vrhunice izrabe izbranih ljubljanskih javnih prostorov. Izposojene zgodbe, vstavljene v kontekst ljubljanskih prostorov, so polne bolj ali manj skritih sporočil, ki nas izzivajo oz. vzpodbujajo k razmišljanju o javnem prostoru v kontekstu že znanega okolja. Fotomontaže morda lahko beremo kot grožnjo v stilu Odiseja 2001: človek in umetna inteligenca, oziroma Ljubljana 2025: prostor in družba; ali pa si jih predstavljamo kot sodobne verzije Piranesijevih grafik rekonstrukcij prostorov - in družbe.

S to številko ab-ja končujemo projekt Vizije So 3 in tako v zaključku povzemam D. Kosa, da si »mesta brez javnih prostorov ni mogoče zamisliti«. Prav zato je težko razumeti, da nastajajo v Ljubljani projektne naloge pomembnih javnih institucij in programov brez kakršnega koli razmisleka o integraciji jav-

Razstavo je pripravilo Društvo arhitektov Ljubljana, zanj Aljoša Dekleva v sodelovanju s skupino ProstoRož.

Avtor uvodnih fotografij v posamezne teme: Matevž Paternoster.

Avtor fotomontaž: Miha Žargi

Avtorji instalacije pred Galerijo Kresija: skupina ProstoRož

Na okrogli mizi so sodelovali:
 prof. Janez Koželj, univ.dipl.inž.arh., podžupan
 prof. dr. Drago K. Kos, univ.dipl.soc., Fakulteta za družbene vede
 dr. Barbara Goličnik, univ.dipl.inž.kraj.arh., Urbanistični inštitut
 Alenka Korenjak, univ.dipl.inž.arh., prostoRož
 Aljoša Dekleva, univ.dipl.inž.arh., M.Arch (AA Dsit), Dekleva Gregorič arhitekti
 Andrej Hrausky, univ.dipl.inž.arh., predsednik Društva arhitektov Ljubljana

Za podporo pri izvedbi razstave se najlepše zahvaljujemo podjetjema ESAL in COSTON ter Mestnemu muzeju Ljubljana.

Razmišljanja so povzeta po prispevkih prijavljenih v okviru mednarodne konference Odprt javni prostor in razstave Urejanje odprtega prostora, ki ju je organiziral DKAS.

nega prostora. Nedavno smo bili priča zgodbi o Sodni palači, kjer se je s pridelimi natečajnimi elaborati (ki so resnici na ljubo pomenili šele prvi relevantni preizkus umestitve zahtevanega programa na zadano lokacijo) izkazalo, da je ta lokacija skupaj s predpostavljenim urbanističnimi omejitvami neprimerna za izvedbo takega programa. Namreč, glede na obilico predpisanega programa, je bilo le izjemoma in s poseganjem po drugačnih, nepričakovanih rešitvah, mogoče organizirati dostojen, delujoč in smiseln javni prostor, ki ga tak program nujno potrebuje. Težnja, da je pomembneje čimprej polo-

žiti temeljni kamen, kot pa poiskati način za zagotavljanje boljših pogojev za realizacijo tako pomembne stavbe in togost administrativnih (sicer pravno formalno korektnih) omejitev, sta pripeljala v situacijo, kjer koza ni ostala cela, volk pa je ostal lačen.

Ljubljana je majhna. Z vsako investicijo, toliko bolj pomembno če je javna, ki ignorira javni prostor, izgubimo priložnost, ki se zlepa ne bo povrnila. Upam, da bo Sodna palača vseeno dobila novo priložnost, kjer bo lahko, kot je to v njeni dolžnosti, nekaj ponudila javnemu mestnemu prostoru.



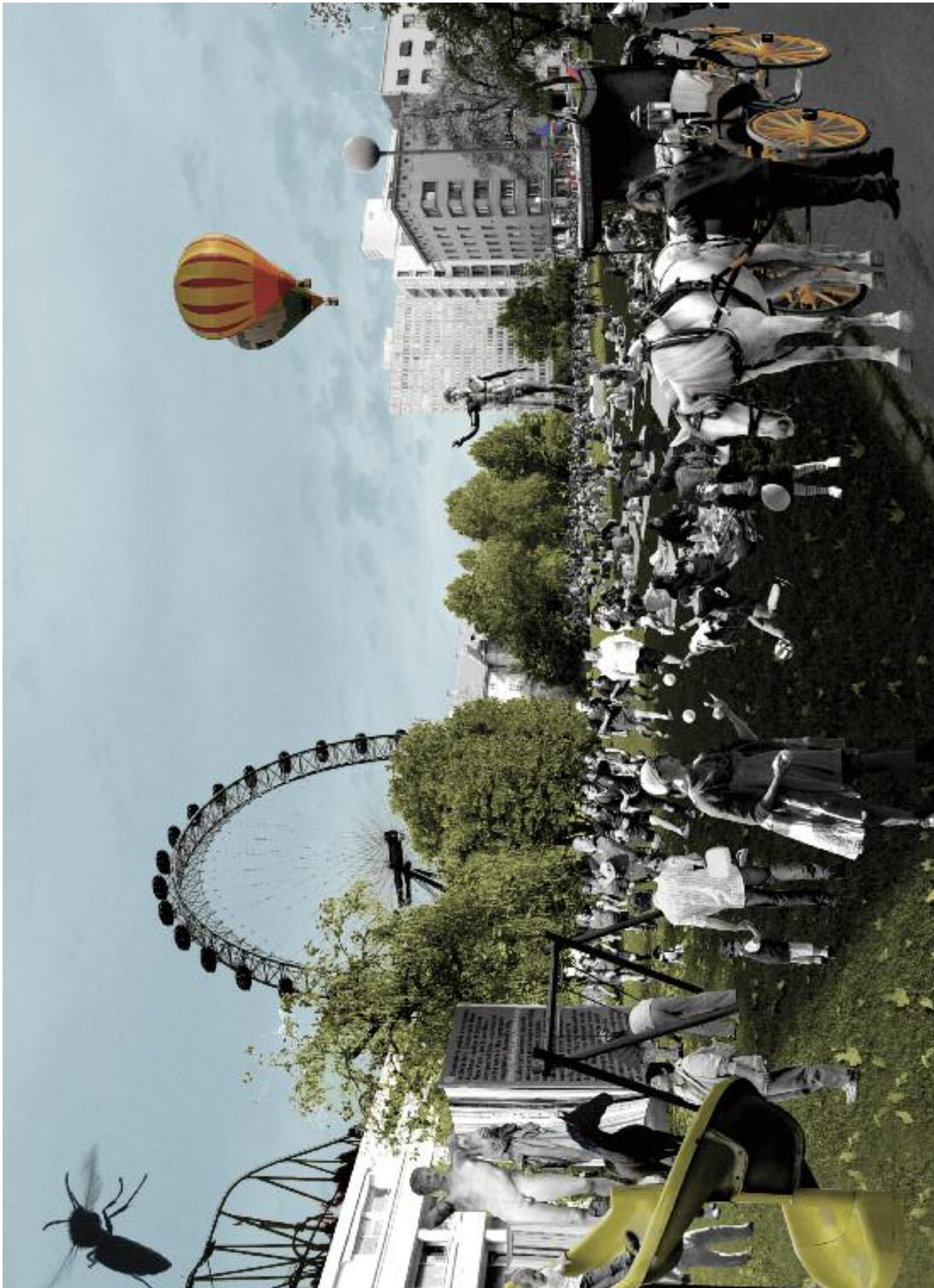
Foto: Matevž Paternoster





Kolaž: Prostoroz, Milha Žargi





Kolaz: Prostoroz, Milna Žargi





Kolaz: Prostoroz, Milna Žargi





Kolaz: Prostoroz, Milna Žargi

empirična metoda proučevanja javnega prostora

0.1



uvodnik
razstava
esej
docomomo
recenzija
prevodi

Ljubljana - javni odprti prostor

Javni mestni odprti prostori so ena ključnih tvornih sestavin mest. (...) Eni nastanejo kot rezultat skrbnega načrtovanja z jasnim namenom, drugi pa neformalno, kot posledica postopnega poseganja družbe ali njenih uporabniških skupin v določen prostor, kjer je prostor le fizični okvir družbenega dogajanja. (D. Kos, Racionalnost neformalnih prostorov, 1993)

Razstava prikazuje neizkoriščene možnosti, načine raziskovanja in vizije javnega odprtega prostora v Ljubljani.

Javni odprti prostori so prostori med grajenim tkivom mesta, ki so dostopni vsem uporabnikom. Ti se po značaju, obliki in funkciji lahko močno razlikujejo med seboj, vsi skupaj pa kot najvitalnejši prostori dajejo mestu vsebino, s katero prebivalci in obiskovalci vsakodnevno živijo. Ti prostori so ceste, ulice, parki, trgi, nabrežja, parkirišča, nakupovalni centri, podhodi, nadhodi, sprehajalne poti, igrišča, strehe, atriji, dvorišča, ...

Ljubljana je danes soočena s pospešeno gradnjo znotraj urbanega tkiva. Za uspešen in zdrav razvoj mesta na oblikovnem, funkcionalnem in socialnem nivoju je potrebno vzporedno načrtovati in oblikovati tudi odprte javne prostore. Pri tem se je poleg različnih teorij o načrtovanju prostora in uspešnih primerov iz tujine potrebno zgledovati predvsem po mestu samem. Mesto predstavlja velik laboratorij izkušenj in pomot, uspešnih in manj uspešnih potez, iz katerih bi se načrtovalci lahko učili in na njih gradili nove prostore. Poleg predstav o fizični podobi odprtega prostora je potrebno upoštevati tudi značilnosti današnje družbe, ki jo predvsem v mestih zaznamujejo povečane migracije, socialna razslojenost in vedno pestrejša sestava prebivalstva različnih kultur in etničnih pripadnosti.

Proučevanje javnega prostora

Javni mestni prostor, njegovo fizično podobo in predvsem dogajanje v njem, lahko beremo na več različnih načinov. Najpomembnejša pristopa v sodobni načrtovalski praksi sta znanstvena in empirična metoda.

Znanstvena metoda predstavlja opazovanje prostora po točno določenem časovnem in vsebinskem načrtu. Pri tem postopku analiziramo dogajanje, ki se v določenem prostoru že odvija.

Empirična metoda - začasni posegi v prostor

Po empirični metodi, lahko poleg trenutnega dogajanja preverjamo tudi alternativne dejavnosti, ki se v prostoru še ne dogajajo, pa bi si želeli, da bi se. Pri tej metodi, gre večinoma za postavitev / dogodke, s katerimi lahko začasno preoblikujemo določen javni prostor, izpostavimo njegovo vrednost, pomen, (ne)kompleksnost in (ne)pestrost. Z neobremenjenimi simbolnimi posegi v

konkretno okolje ustvarjamo nove definicije prostora. Javne odprte prostore postavljamo v zavest mesta.

Začasni posegi lahko obsegajo vse od umetniških postavitev, arhitekturno raziskovalnih projektov, zabavnih prireditev, do povsem komercialnih dogodkov. Vendar za uspeh pri nadaljnjem načrtovanju, ti dogodki sami po sebi še niso dovolj. Pomembno je, da vedno raziščemo njihove koristi, sredstva in cilje. Vprašamo se:

Kakšen pomen ima določen prostor v okviru mesta in v svoji neposredni okolici? Kaj zmore in kaj prenese?

Kako ga uporabljamo in kako bi ga lahko uporabljali?

Kaj nam predstavlja?

Kako ga razumemo?

...

Tako znanstvena kot tudi empirična metoda sta danes pomembni, če ne celo ključni del v procesu načrtovanja javnega prostora sodobnih evropskih mest. Razlog za to, pa niso le neuspešnost tradicionalnega načrtovanja, ampak tudi in predvsem prednosti in novosti, ki jih prinašajo nove metode z vključevanjem prebivalstva.

Uporabniki javnih prostorov ob takšnih dogodkih spoznavajo in dojamejo določen prostor in hkrati neobremenjeno izražajo svoje želje in zahteve po določenem programu oz. dejavnosti.

V Ljubljani imamo številne kvalitetnečasne postavitve in dogodke. Tudi odprtega javnega prostora imamo več kot dovolj.

Po nekaj desetletjih mrtvila v razvoju mesta je sedaj čas, da se zopet začnemo zavedati pomena odprtega javnega prostora. Le tako bomo lahko stopili v korak s sodobnimi Evropskimi prestolnicami.

Slike:

1-4 Ana Desetnica

5-7 C3

8 Emil Hrvatini

9-12 Knjižnica pod krošnjami

13-16 Zmago Modic

17-23 Prostoroz

24-26 Temp

27-28 Matej Andraž Vogrinčič



znanstvena metoda proučevanja javnega odprtega prostora

0.2



uvodnik
razstava
esej
docomomo
recenzija
prevodi

Avtorji: Urbanistični Inštitut RS,
Dr. Barbara Goličnik u.d.i.k.a.,
Matej Nikšič u.d.i.a.
Čas raziskave: 2006–2007

V prostorskem načrtovanju se je s tematiko javnega prostora pomembno ukvarjali na več nivojih in v različnih merilih, od strateškega vse-mestnega do podrobnega, ki obravnava dojemanje prostorov in dejansko dogajanje v njih. V obeh primerih je ključno vodilo razmišljanja vezano na generatorja javnih prostorov, to je njihovega uporabnika. Raziskave za boljše oblikovanje in za uspešno delovanje prostorov na podrobni ravni v marilu 1:1.

Raziskave, ki stremijo k zbiranju in posredovanju podatkov za boljše načrtovanje, oblikovanje in odločanje o spremembah v prostorih se navezujejo predvsem na preučevanje tistih lastnosti in razsežnosti, ki so na prvi pogled v fizični strukturi prikrite. Z metodo opazovanja in vedenjskih zemljevidov je mogoče ugotavljati vzorce uporabe prostorov, medtem ko metoda intervjuvanje in spoznavni zemljevidi osvetli uporabnikovo doživljanje in dojemanje prostorov in njihovo medsebojno povezanost v miselni sliki.

Obe metodi sta uporabljeni na primeru Kongresnega trga v Ljubljani.

Opazovanje in vedenjski zemljevidi

»Raziskovanje in preučevanje prostornosti in fizičnih razsežnosti dejavnosti v odprtih prostorih z opazovanjem in vedenjskimi zemljevidi neposredno pojasnita prostorske odnose med prostori in njihovimi uporabniki. Vedenjski vzorci odslikavajo in izražajo sposobnost rabe za zasedbo prostora in/ali zmogljivost prostora zanj, ter tako kažejo potencial prostora za rabo z eno ali več dejavnostmi.« (Goličnik, 2006)

Opazovanje je način oz. orodje za pridobivanje jasnejše in natančnejše predstave o »življenju« določenega prostora. Vedenjski zemljevid je inštrument za zapis opazovanj in tudi končni rezultat opazovanj. Z uporabo te metode se na tloris odprtega prostora z vnaprej določenimi simboli za posamezne dejavnosti beležijo dogajanja v prostoru (hoja, sedenje, čakanje, igra, ipd.) in nosilci dogajanj (spol, starost uporabnika). Poleg tega se navadno zabeležijo tudi vremenske razmere in druge okoliščine, ki so značilne za opazovani termin. Ta metoda je tako uporabna za preučevanje dinamike uporabe prostora v različnih delih dneva in tedna glede na vrste in tipe druženj oz. zadrževanj z vidika vsakdanje rabe kot tudi organiziranih dejavnosti.

Karte prikazujejo različne vidike uporabe parka Zvezda iz opazovanj junij-julij 2006 (Goličnik in sod., 2006)

Intervjuvanje in spoznavni zemljevidi

Intervju je pomembno orodje na poti k razumevanju uporabnikova doživljanja mestnega prostora, saj se ljudje skozenj z lastnimi besedami izrazijo o prostoru, v katerem živijo. Intervjuji neposredno odkrivajo uporabnikova razmišljanja in predstave o posameznih javnih odprtih prostorih.

Da so podatki uporabni v urbanistični načrtovalski praksi, so usmerjeni in kombinirani z drugimi metodami. Ena od njih je risanje doživljajskih razsežnosti posameznega javnega prostora na mofološko karto. Z njim se preverja, kako daleč v soseščino se širi v miselni sliki uporabnika, v kombinaciji z intervjujem pa tudi zakaj-kaj posamezen odprt javni prostor v predstavah uporabnikov povezuje oziroma razmejuje do sosednjih. Z več ponovitvami za isti prostor dobimo skupno sliko doživljanih razsežnosti posameznikovega odprtega prostora. Kombiniranje skupnih slik za več odprtih prostorov hkrati odkriva, kako se v miselni sliki formira omrežje javnega prostora v širšem prostorskem merilu, na primer na nivoju mestne četrti.

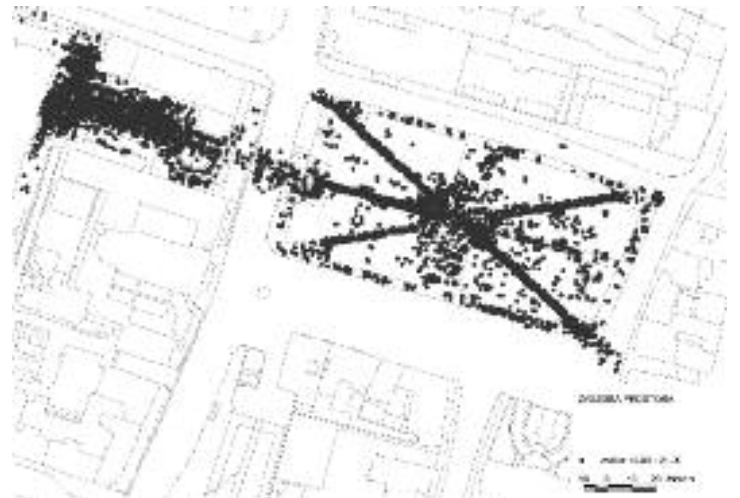
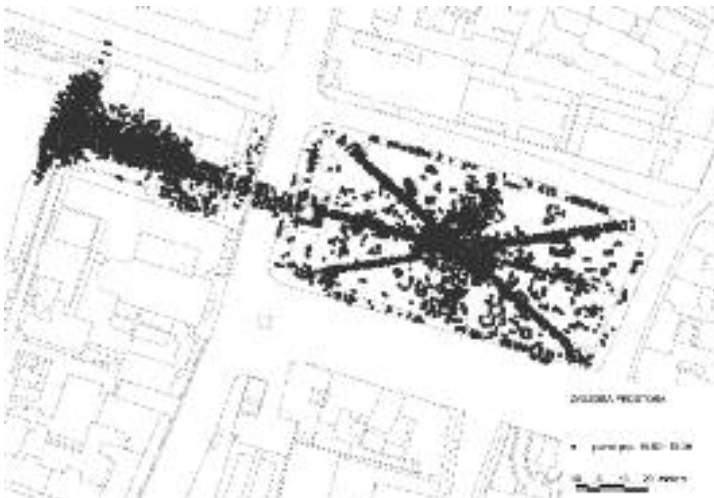
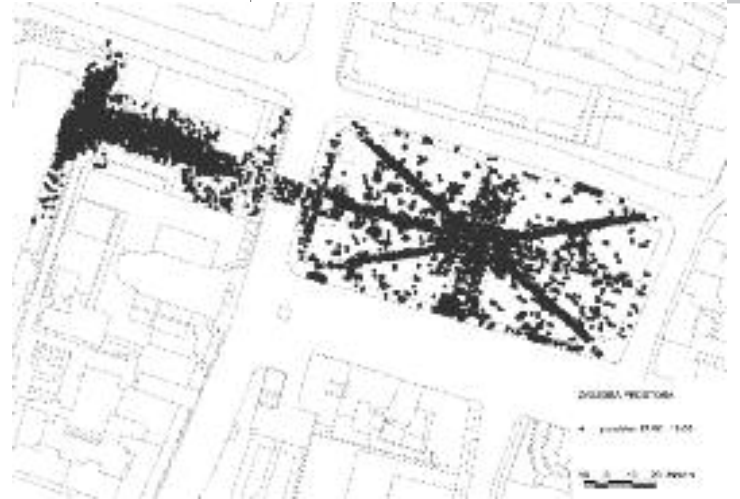
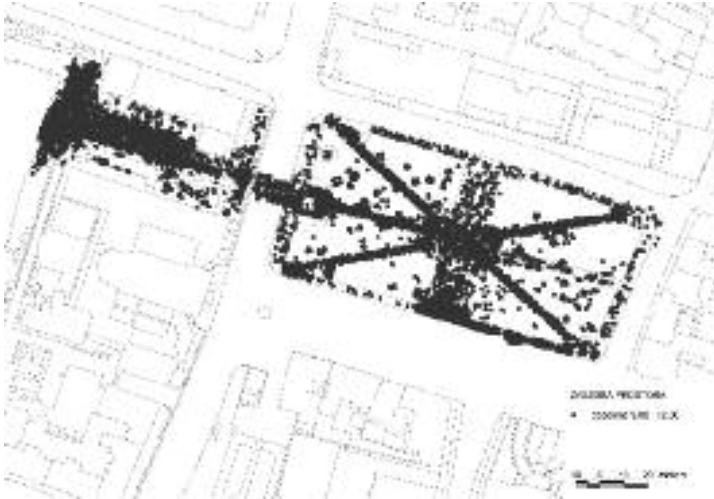
Viri:

Goličnik, B. (2006), Vedenjski zemljevidi ljubljanskih trgov in parkov: Novi izzivi in pogledi na načrtovanje in urejanje prostora: Urbani izziv publikacije. Ljubljana.

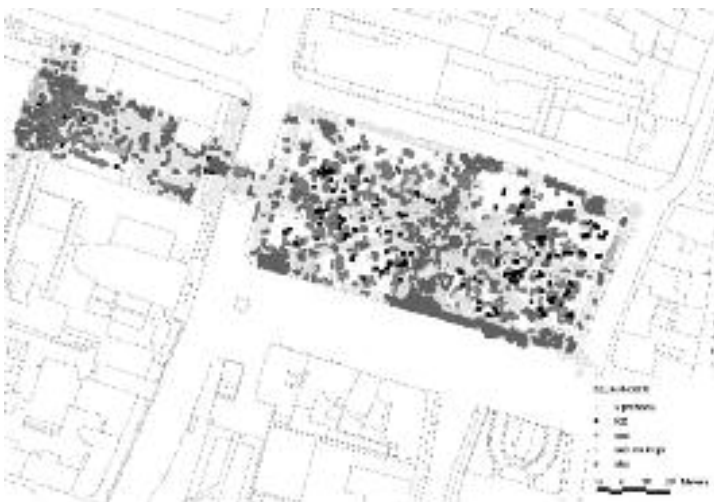
Goličnik, B., Mujkić, S., Nikšič, M. in Tominc, B. (2007), Vedenjski zemljevidi za vitalno mesto: Inovativna uporaba GIS-ov za spremljanje in prikaz prostorskih in ne-prostorskih dejavnikov oživljanja mestnega središča. Ljubljana: Urbanistični inštitut Republike Slovenije.

Goličnik, B. in Nikšič, M. (2007), Quality of place through quality of life: Exploring spatial and non-spatial attributes of places using GIS. EURA Konferenca: The Vital City, Glasgow, 12-14. September, 2007.

Nikšič, M. (2006), Razsežnosti odprtega mestnega javnega prostora v uporabnikovi miselni podobi. Urbani izziv. Let. 17, št. 1/2. Ljubljana: Urbanistični inštitut Republike Slovenije.



Zbirni vedenjski zemljevidi vseh opazovanj glede na različne dele dneva



Intenzivnost in pogostost uporabe lokacije za sedenje oz. posedanje v pozno popoldanskem času za celotno opazovano obdobje



Stopnja povezanosti prostorov v miselni sliki uporabnikov pri doživljanju iz središča parka zvezda in intenzivnost izbrane rabe (sedenje) v izhodiščnem prostoru

ab

razstava

trgi

1.0



uvodnik
razstava
esej
docomomo
recenzija
prevodi

Trg ajdovščina

Komenskega trg

Mali trg

Prešernov trg

Vodnikov trg

Trg republike

Plečnikov trg

Pogačarjev trg

Ribji trg

Krekov tr

Kongresni trg

Mestni trg

Trg drama

Dvorni trg

Stari trg

Jurčičev trg

Novi trg

Ferentov trg

Boršnikov trg

Trg francoske revolucije

Gornji trg

Levstikov trg



Foto: Matevž Paternoster

1.1. Kongresni trg – Zvezda

Avtorji: Andrej Prelovšek, Damijan Gašparič, Maj Juvanec

Javni natečaj za ureditev Kongresnega trga in parka Zvezda

1. nagrada, 2004

Stališča 2004

Pod Kongresnim trgom

1. ne samo garaža

- uvajanje "samo garaže" bi uničilo potencial prostora in veliko priložnost.

Če že garaža je to

2. avtomatska garaža

- predvidi se avtomatska regalna garaža
- kompenzacija njene morda višje cene je v alternativnosti uporabe volumna (škatle) garaže v prihodnosti (nižji LCC-life cycle cost)
- regalna konstrukcija se pridobi s koncesijskim ali

renting sistemom garažo se umesti v

3. podzemni loft+box- alternativne uporabe

- garaža (transportna konstrukcija avtomatske garaže) se umesti v betonsko podzemno škatlo (23,7 x10x137 = 32.500 m³),
- v škatlo (loft+box) se lahko naseli ta ali ona funkcija, če se izkaže, da se garaža ne bo projektno, finančno ali prometno izšla, ali pa se to izkaže po izgradnji.
- veliki podzemni loft+box je možno uporabljati (seveda razdeljen) za disko-teke, fundus knjig, NUK2, centre de recherche acoustique

nad to škatlo (loft +box) je

4. kult(ur)na etaža mesta

- v podzemni etaži se predvidi velika "mediateka", ki je računalniško navezana na bližnje knjižnice (računalniško kataložni del knjižnic, wireless okolje) - ? mediateka lahko preraste v knjižnico, če se garaža ne realizira (v podzemlju je fundus knjig - NUK2 ali NUK3 podzemni) lahko v vzhodni polovici podzemnega loft+boxa.

Nad vsem tem pa je

- izprazen trg in park
- na ravnini trga-parka ne sme biti novih štrlečih objektov
- nova spominska obeležja, paviljoni in druge "donacije" niso več dopustne
- ves trajni dinamični program je v podzemni etaži

in Plečnikova + prilagojena

6. parterna ureditev

- raster in kandelabri po arh. Plečniku se upoštevajo
- v črtah rastra so vgrajena talna svetila
- kandelabri imajo le označevalno (šibko) luč
- trg je ponoči "temen", osvetljen z indirektnimi svetlobami (fasade, lokali, tla)
- v parku-Zvezda se "sidro" vkomponira skupaj s stopniščem v večji monument
- začne se z izgradnjo "južnega trga" - ploščadi (fazna širitev na sever)
- paviljon se prestavi na "južni trg".

za "sustainable" Ljubljano pa še

7. prometni redizajn centra mesta

- promet v centru še ni dorečen nujno bo več širine pešcem in manj vozniških pasov
- plansko je treba razmišljati o uvedbi enosmernega prometa,
- planirati je treba tudi sistem prometne ureditve - "dokler ni tramvaja" - srednjeročni sistem prometa in LPP.

Stališča 2007

Ne stara, ne nova ljubljanska oblast ni do sedaj prisluhnila vsebinskim stališčem avtorjev rešitve; po svoje je sprejemala prostorske pogoje in razmeščala partikularne interese po prostoru parka in na obrobju trga. Morda se bo v naslednjem letu začelo bolj skladno in skrbno delo . . .

Pozicije javnega prostora bo treba ponovno braniti, zato dodajamo stališča (kot dodatna "stališča 2007")

1. "minimundus donirane urbane plastike in dekorja"?

V mestu se je zaradi oblikovalske dezorientacije in polovičarstva razvila specifična "minimundus ikonografija" urbane plastike, ki se po merilu in tudi izrazu že približuje "pokopališki" plastiki in postamentnim ureditvam. Različni donatorji si poskušajo v javnem prostoru zagotoviti trajno obeležje.

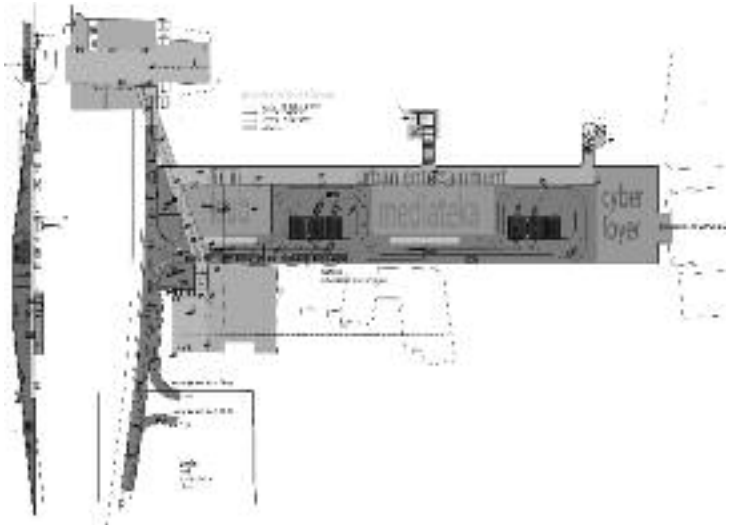
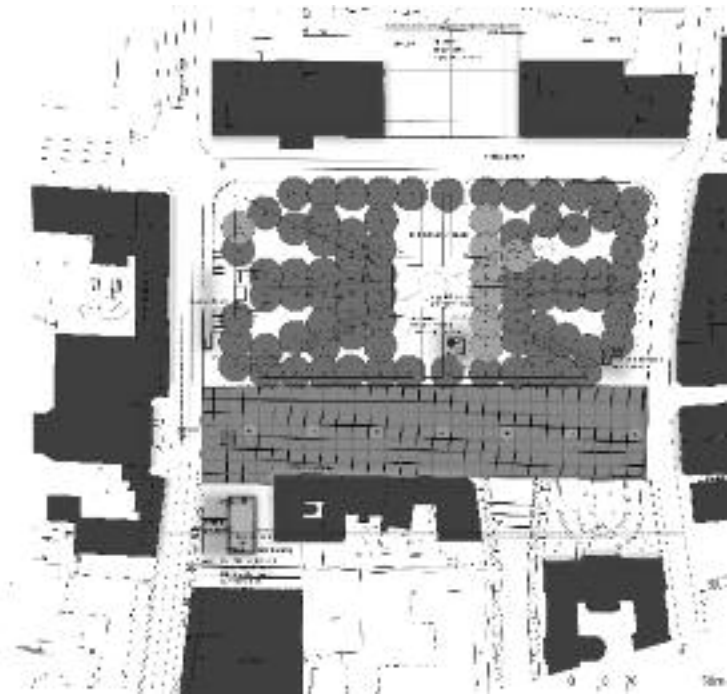
Ta trend je treba na najvrednejših prostorih mesta zaustaviti - vzpostaviti prostore praznine, dignitete in velikomestnega merila.

2. trg/park/trg je en prostor

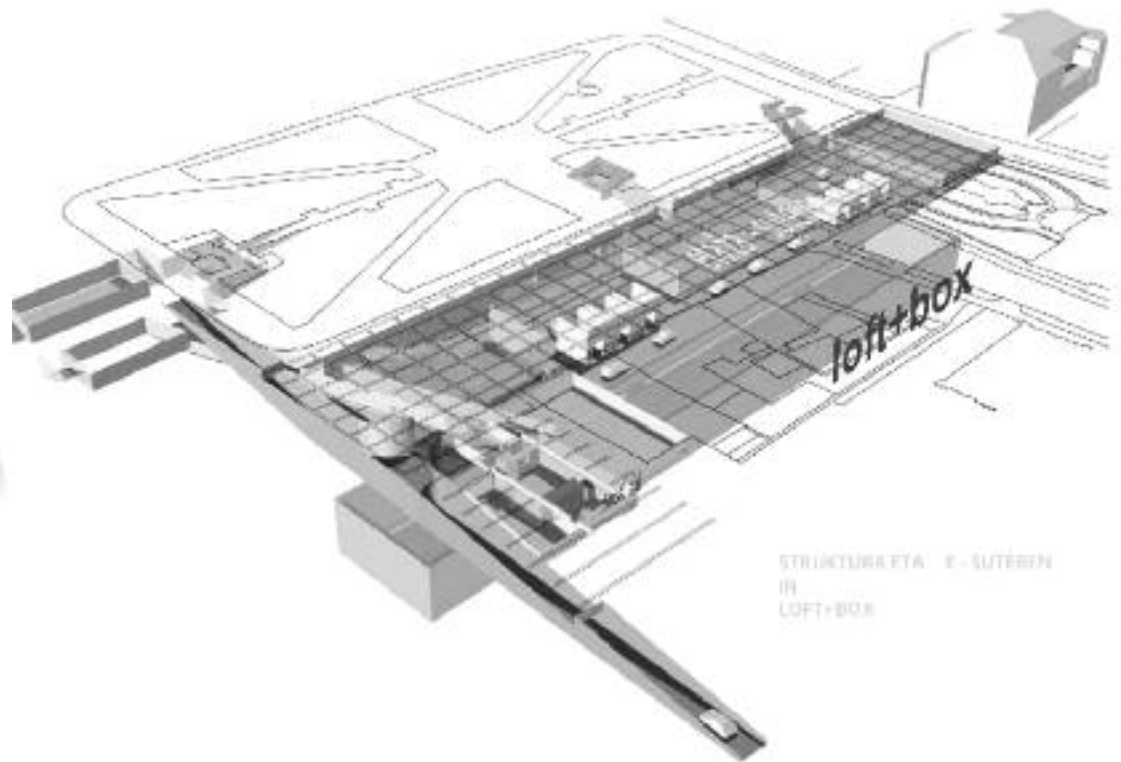
Vegova, Kongresni trg, Zvezda-park, "Južni" trg se povezujejo v skupen prostor segmetirane naracije. Načelo je velikomestna "praznost" in sporadično "polnjenje" z vsakokratnim dogodkom. Ponoči je prostor načeloma temen - osvetljene so fasade, lokali, sam trg/park pa je osvetljen le diskretno ("pikseliziran"), saj je raven, pregleden, brez ovir in brez prometa - prostor (razen ob prireditvah) sporoča spoštljivo diskretnost.

3. Slovenska cesta - "Cardo" zgodovine in prihodnosti mesta

Slovenska cesta (Cardo Emone) kljub nastajočemu novemu urbanističnemu planu ni dorečena. Lahko jo doleti hipna ideja po novi ureditvi, sprožena iz raznih interesnih skupin; prometna ureditev je tako kot ves urbanizem - interesna borba. Načrtovati bi jo bilo treba (vsaj še z enim poskusom) v prostor "sožitja prometa", v enosmernost vsaj na lokaciji Kazina- Ajdovščina s prednostnim javnim prevozom in v reprezentativen in privlačen javni prostor.



Parter



STRUKTURA ETA - SUTEREN
III
LOFT+BOX

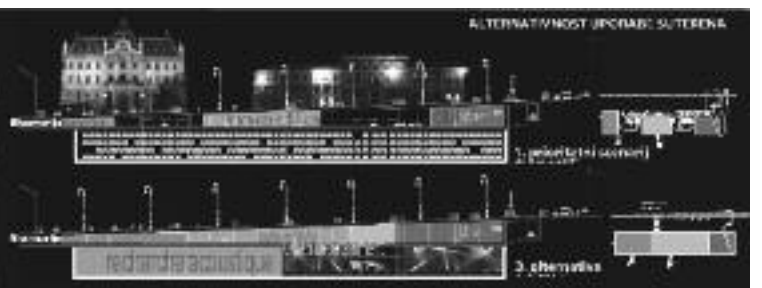
powered by trpa



AMBIENT ETA - SUTERENU



POGLAD Z GRADU



ALTERNATIVNOST JERARHIJE SUTERENA

1. VARNOSTNA OGRADA
 2. OGRADA
 3. OGRADA
 4. OGRADA
 5. OGRADA
 6. OGRADA
 7. OGRADA
 8. OGRADA
 9. OGRADA
 10. OGRADA
 11. OGRADA
 12. OGRADA
 13. OGRADA
 14. OGRADA
 15. OGRADA
 16. OGRADA
 17. OGRADA
 18. OGRADA
 19. OGRADA
 20. OGRADA
 21. OGRADA
 22. OGRADA
 23. OGRADA
 24. OGRADA
 25. OGRADA
 26. OGRADA
 27. OGRADA
 28. OGRADA
 29. OGRADA
 30. OGRADA
 31. OGRADA
 32. OGRADA
 33. OGRADA
 34. OGRADA
 35. OGRADA
 36. OGRADA
 37. OGRADA
 38. OGRADA
 39. OGRADA
 40. OGRADA
 41. OGRADA
 42. OGRADA
 43. OGRADA
 44. OGRADA
 45. OGRADA
 46. OGRADA
 47. OGRADA
 48. OGRADA
 49. OGRADA
 50. OGRADA
 51. OGRADA
 52. OGRADA
 53. OGRADA
 54. OGRADA
 55. OGRADA
 56. OGRADA
 57. OGRADA
 58. OGRADA
 59. OGRADA
 60. OGRADA
 61. OGRADA
 62. OGRADA
 63. OGRADA
 64. OGRADA
 65. OGRADA
 66. OGRADA
 67. OGRADA
 68. OGRADA
 69. OGRADA
 70. OGRADA
 71. OGRADA
 72. OGRADA
 73. OGRADA
 74. OGRADA
 75. OGRADA
 76. OGRADA
 77. OGRADA
 78. OGRADA
 79. OGRADA
 80. OGRADA
 81. OGRADA
 82. OGRADA
 83. OGRADA
 84. OGRADA
 85. OGRADA
 86. OGRADA
 87. OGRADA
 88. OGRADA
 89. OGRADA
 90. OGRADA
 91. OGRADA
 92. OGRADA
 93. OGRADA
 94. OGRADA
 95. OGRADA
 96. OGRADA
 97. OGRADA
 98. OGRADA
 99. OGRADA
 100. OGRADA

3. shematska

1.2. Prenova in vitalizacija južnega atrija na Trgu republike

Idejna zasnova

Avtorji:

Arhitektura: Ambient d.o.o.

Umetniška zasnova in kiparske kompozicije: Mirsad Begić akad. kip. spec.

Pobudnik projekta: Kiparska galerija Latobia

V sklopu Trga republike v Ljubljani je južni atrij nekako pozabljena mestna površina, ki ima le funkcijo pešceve komunikacije in omogočanja vstopa svetlobe v nekatere suterenske programe. Kot komunikacija povezuje trgovsko pasažo Maximarket, garažo, Cankarjev dom ter Ljubljansko banko z Veselovo ul. oz. Slovensko cesto in tudi Plečnikovim trgom. Atrij omogoča osvetlitev nekaterim programom NLB, restavraciji Maxim in trgovski pasaži.

Vse druge možne funkcije atrija so neizrabljene.

Atrij je v prvotnem, nedokončanem stanju že trideset let. Izgrajena fontana ni nikoli delovala in načrtovanemu namenu, gostinskemu vrtu restavracije, ni prostor nikoli služil.

Prav zaradi neizkoriščenosti, nepripradnosti in s tem nezaščitenosti, je prostor zanemarjen, nevzdrževan. Ponoči ga uporabljajo klošarji.

Z razpadajočim ovalom fontane in z zapuščenimi betonskimi stenami (z večdesetletno umazano patino in stihijsko premazanimi grafiti), z introvertirano zastekleno, z zavesami zastrto površino Maxima, je prostor hladen in odbijajoč.

Medtem ko vsi programi tega predela mesta (kulturni, trgovski, upravni), živijo v polni meri v samem osrčju tega prostora ostaja zenemarjen atrij, brez prave funkcije.

Čas je, da se atrij vključi v življenjski utrip mestnega središča in s svojo novo pojavnostjo obogati eno najfrekventnejših mestnih površin.

Čvrsta gradbena zasnova in pestra členitev atrija razgibanega tlorisnega in višinskega gabarita, ki ga oblikujejo dostopna stopnišča, atriju zagotovo daje odlične možnosti za izrabo in oživitvev.

Prvotno zasnovo atrija je treba le poudariti, estetsko subtilno dopolniti in programsko - funkcionalno vključiti v umirjeno reprezentančno dogajanje obstoječega širšega prostora.

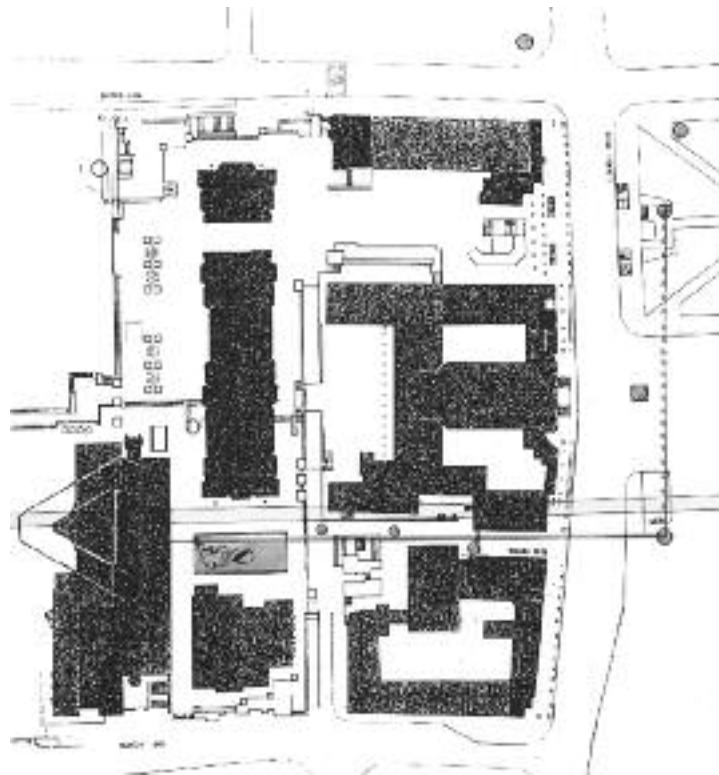
Umetniško izhodišče prenove

Vodilna komponenta vitalizacije tega prostora je ideja vgraditve umetniške komponente. Ta bi bila izražena z dominantno prisotnostjo skulpture oz. skulptur, ki bi nosile sporočilo. Atrij se nahaja v osrčju nekdanje Emone, v njegovem prostoru so ohranjeni ostanki emonskega zidu. V nadaljevanju peš poti skozi ta prostor so prisotni še številni ohranjeni elementi stare Emone: emonska vrata, Emonec in spoliye v Zvezdi in nekatere interpretacije Emone v Ferantovem vrtu ob Slovenski cesti.

Idejo oživitve duha Emone bi dopolnjevala ideja tekoče vode - Ljubljanice, ki teče skozi vse čase.

Prisotnost kulturne komponente naj bi bila izvedena s potezo skulpturnih kreacij vedno v povezavi s tekočo vodo. Poteza bi potekala v smeri od Trga proti Ljubljani.

Avtorska zamisel akad. kiparja Begića predlaga umestitev bronaste skulpture Čuvarja Emone v centralno točko atrija (ovalno fontano). Dominantno bi nagovarjal okolico z mogočno mirnostjo in misterioznostjo. S pozlačeno glavo, ki bi segala čez zaključni rob atrija, bi se oziral tudi po zgornjem nivoju trga in pritegoval mimoidoče v intimnejšo okolico atrija. Čuvar Emone bi stal v čolnu, iz katerega se preliwa voda v ovalno fontano, kar naj bi simboliziralo reko in čas, ki teče. Za njim je bujno zimzeleno zelenje, pred njim pa trata s cvetjem. (ene barve, enkrat modre, drugič rumene ... sezonske)



Ta ideja bi se nadaljevala v prostoru atrija v manjšem merilu še enkrat ali dvakrat z dopolnjujočo skulpturo sorodne vsebine in vrste, potem pa naprej s skulpturo in vodo v Emonskih vratih in Zvezdi.

S tako potezo bi Ljubljana dobila enkratno realizacijo zgodovinskega spomina v mestnem prostoru: spomin Emone predstavljen z ostalinami in situ in z moderno umetniško interpretacijo skrivnostnosti zgodovine, ustrezno razumevanju in zahtevam sodobnega meščana, vgrajeno v funkcijo sedanjega utripa mestnega življenja.

Izhodišče arhitekturne ureditve

Izhodišče ureditve prostora je, da kot volumen ostane nespremenjen, da se ga fizično zaščiti (to je, da se ga ponoči zapre), da se ga oblikovno netendenciozno osveži s poudarkom na subtilnih rešitvah z zelenjem, vodo in razsvetljava ter programsko oživi.

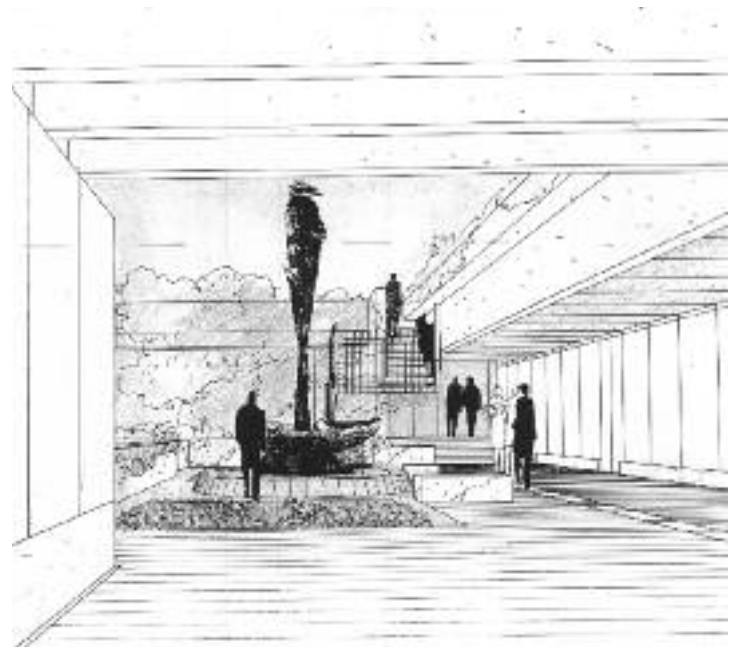
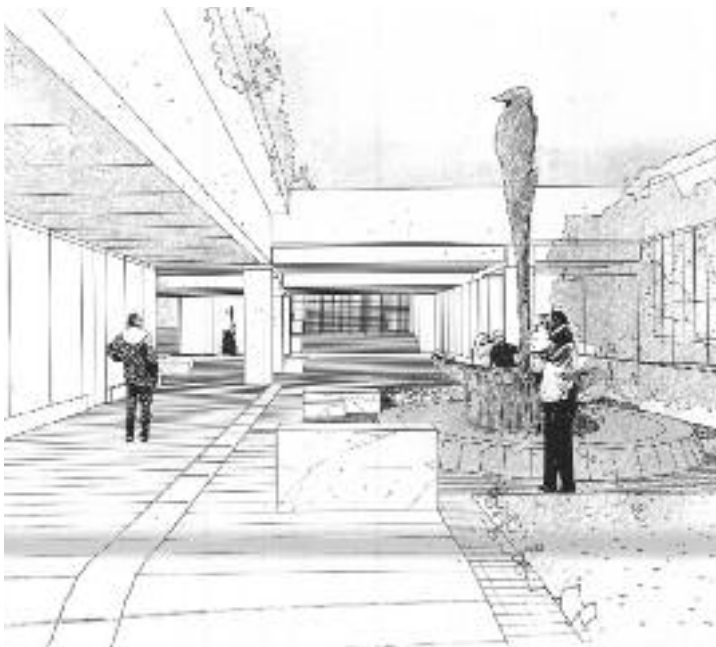
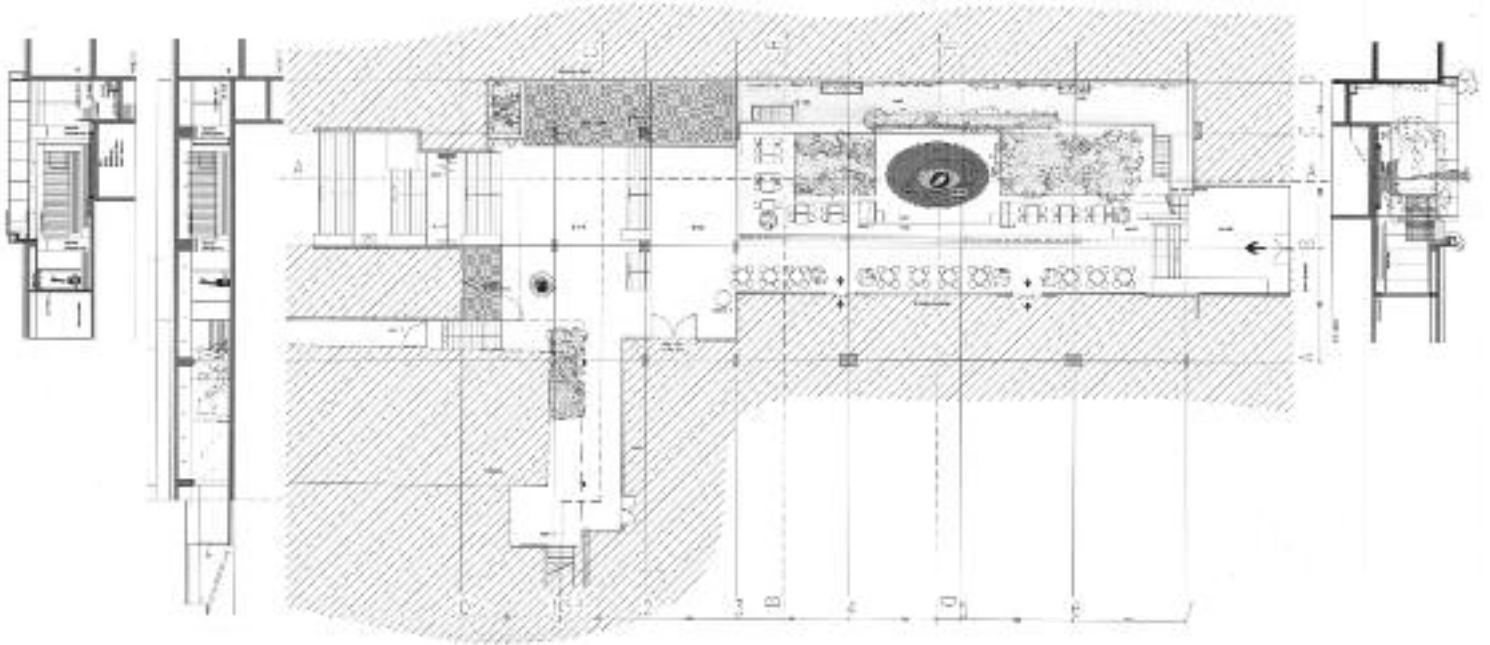
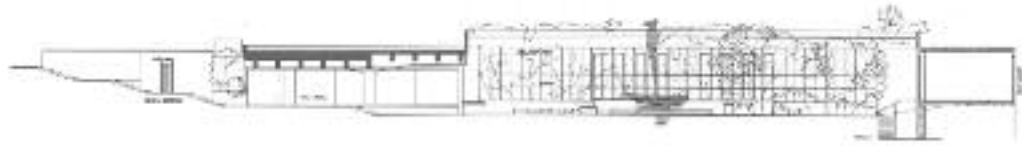
Zaključek

Ureditev južnega atrija je izziv za njegove lastnike in mesto samo.

Komercialna komponenta, ki se brez dvoma ponuja z ureditvijo tega prostora, obenem pa nas mora vznemiriti ambicija, da je temu prostoru mogoče dati dušo, ga narediti poetičnega z močjo umetniškega posega, oblikovanja in pravičnega managementa.

Nenazadnje pa je urejen južni atrij lahko tudi hommage avtorju prof. Ravnikarju, čigar Trg republike nikoli ni bil dokončan - dopolnjen po njegovi predstavi prav z subtilnimi mestotvornimi mikroambienti.

Ljubljana, sept. 1998 - febr. 1999



1.3. Intervencija na Trgu republike

Avtor: Bor Pungerčič

1. nagrada na natečaju

»Realising your potential«

Leto projekta: 2005

CH

Intervencijo sestavlja 500 izložbenih lutk oblečenih v uniformo Švicarske narodne garde. Obkrožajo celotno območje parkirnih prostorov na TR z izjemo dovoza in izvoza, kjer je omogočen prehod (plačujočim) uporabnikom parkirišča. Na vseh ostalih delih oboda tvorijo trdno ograjo, ki onemogoča ali vsaj otežkoča prečkanje površine, ki je v zasebni lasti.

Vsak kip naj bi imel svoj, unikaten obraz z resnim, a ne neprijaznim izrazom, kajti kipi so votli in imajo v nasmešku rahlo odprta usta, kar omogoča metaforne kovancev v notranjost kipa. Na ta način kljub svoji neprijetni nalogi vzdružujejo dobre odnose med državama, kajti kovanci vnešeni kipe se bodo zbirali in so namenjeni skladi, katerega cilj je ponovni odkup TR in povrnitev njegovega povsem javnega značaja.

Na ta način je misija surogatne švicarske garde že v izhodišču časovno omejena in to izljučno z voljo meščanov. Kajti s prispevanjem oziroma neprisprijemanjem imajo neposredno glasovalno pravico vsi mimoidoči.

V kolikor bo obstajala dovolj močna želja večine po odstranitvi »ograje«, bo projekt kratkega roka. V primeru, da bi se čuječi mladeniči s svojo živopisnostjo in večno prijazni obrazi Ljubljancem tako prikupili, da bi jih vzeli za svoje, pa bo priliv kovancev temu primerno presahnil in TR bo ostal do nadaljnjega v zasebnih rokah. Meščanom pa bo ostala svojevrstna in barvita mestna pridobitev, ki lahko sčasoma celo prerase v turistično znamenitost.

EU

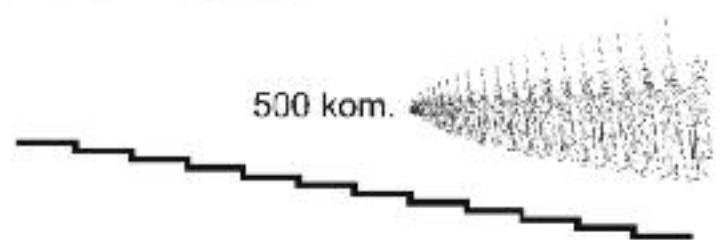
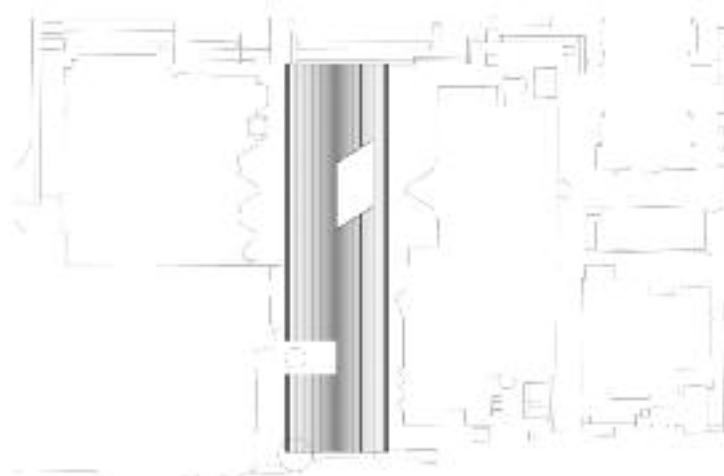
Intervencijo predstavlja 95 metrov dolga in 25 metrov široka montažna konstrukcija, umeščena v prostor med obema stolpnicama na TR. Razteza se po vsej odličini prehoda, konzolno visi tudi čez stopnice na južni in severni strani, kjer sega skoraj do predvidene instalacije s kipi, a le-teh ne doseže. Dostop na površino neposredno s parkirišča ali Erjavčeve ulice tako ni mogoč brez določenega plezalnega napora, kajti najnižja točka objekta je vsaj pol metra od tal. Kljub temu intervencija ne ovira normalne komunikacije med TR in Erjavčevo cesto, saj je normalen prehod omogočen v prostoru med vstavkom in obstoječimi zgradbami. Za dostop do notranje površine objekta sta večini uporabnikov namenjena prehoda, ki ju iz tega medprostora vrezeta Cankarjev spomenik na zahodni in vhod v Novo Ljubljansko banko na vzhodni strani. Na ta način se povežeta glavni komunikacijski točki, brez da bi bil prizadet občutek intimnosti in zavarovanosti znotraj strukture. Oba skrajna dela, ki kot samonosilna konzolna konstrukcija visita nad okolico, tako dobita značaj terase, razgledne poščadi, kjer je opazovalec začasno osvobojen gravitacijske vpetosti. Ta občutek še ojačata drugi dve skupini uporabnikov, na zgornji strani rolkarji, ki s svojim umetelnim gibanjem inscenirajo konstantno spontano baletno predstavo in športni plezalci, ki premagujejo težnost viseč na oprimkih, pritrjenih na spodnjo stran površja.

Objekt hoče trmoglavo igrati več vlog hkrati. Hoče biti skulptura, gladka na pogled in hrapava na dotik. Tektonska in plastična.

Hoče biti polje za akcijo, slikarsko platno grafitarjem in lebdišče rolkarjem.

Hoče se v naprej reciklirati, obrnjen naokoli se obrase z oprimki in visi s plezalci. Težek kot skala. In od daleč kot odvržen flyer, ki se je zvil v dežju, vsem na razpolago. Zastonj. Za en čas.

In potem gre dalje. Drugam. Ker je hkrati scena in predstava. Potujoč zabavljaj. Smrtno resen kot je lahko le klovn.

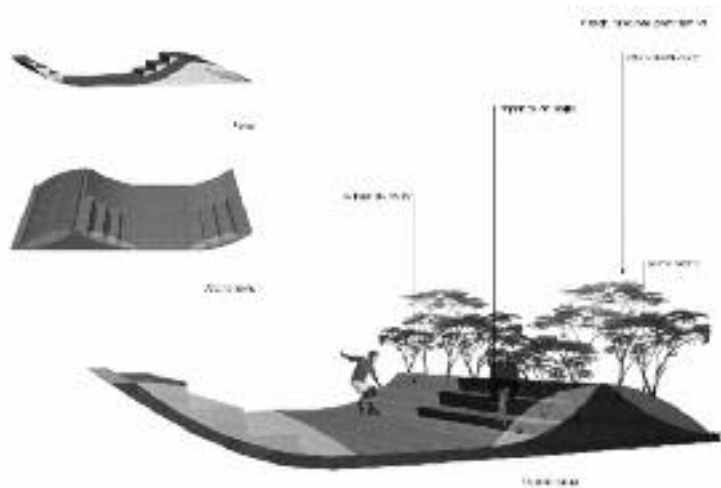
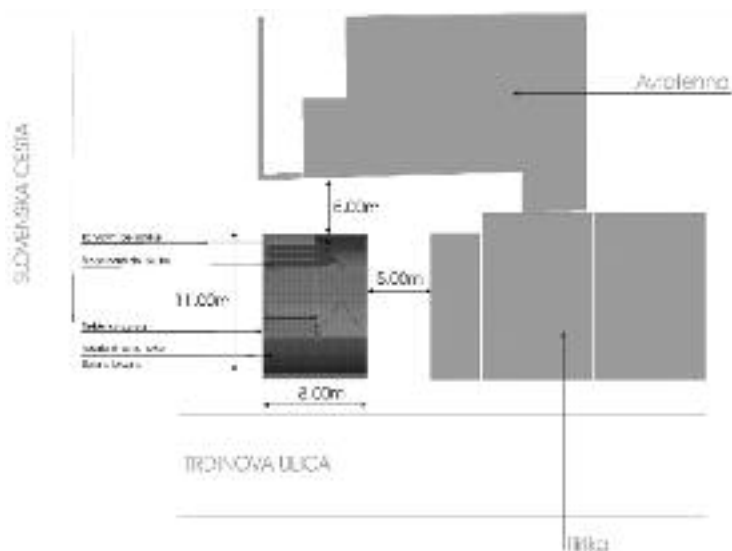


Oder pod odrovjem je lahko tudi središče; ali filmsko platno.



1.4. Ureditev ploščadi pred poslovalnico Ilirike na Slovenski cesti

Idejna zasnova
 Avtorji: OFIS arhitekti
 Leto projekta: 2007



parki

2.0



uvodnik
razstava
esej
docomomo
recenzija
prevodi

Park ilirija

Park tivoli

Park slovenske reformacije
Argentinski park
Park ajdovščina

Prešernova cesta

Trg narodnih herojev

Park republike

Park sveta evrope

Park zvezda

Vladni park



Foto: Matevž Paternoster

2.1. Krajinsko arhitekturna ureditev Koseškega bajerja

Postopek pridobivanja projektne dokumentacije

Razpis natečaja november 1999

Rezultati: marec 2000, 1. nagrada Miha Kajzelj u.d.i.a., Rok Žnidaršič u.d.i.a., Etbin Tavčar u.d.i.a.

Gradbeno dovoljenje za 1. fazo (zemljišča v lasti MOL): maj 2005

Izvedbeni projekt za 1. fazo: januar 2007



1. Leseni otok na vzhodni obali

Meeting-point na bregu jezera, središčna točka celotne ureditve, srce zasno-ve, socialni združevalac. Možnost organizacije učnih naravoslovnih delavnic - zunanji učni poligon, prireditve na vodi: glasba, teater, recitali, performansi ... Pomemben atraktivni objekt za turistično ponudbo mesta in Kosez.

2. Lesene stopnice v brežini

Poteza lesenih stopnic v brežini, ki bodo skupaj z otokom ustvarjale amfiteater za eventualne prireditve. Ob njih se spušča peščena klančina – dostop na leseno pešpot na vodi.

3. Lesena pešpot na vodi

Sprehajalna pot nad vodo ob vzhodni obali: opazovanje obvodnega rastlinja, edinstven prostor za uživanje obvodnega ambienta, pomemben segment krožne poti okrog jezera.

4. Travnati park in brezov gaj

Nov prostor za sprehode, varen pred prometom, kvaliteten ambient odprte travnate površine v kombinaciji s skandinavskim vzdušjem brezovega gaja v njegovem severnem delu. Posamezna krajinska igrala – skulpture mu dajejo značaj športno navdahnjenega parka, ki se navezuje na popularno rekreacijsko potezo Pot. Vstopi v park so zamejeni z lesenimi prometnimi zagradami – klopki, ki predstavljajo pomemben krajinski motiv s funkcijo socialnega združevalca.

5. Nova struga potoka in izliv v bajer

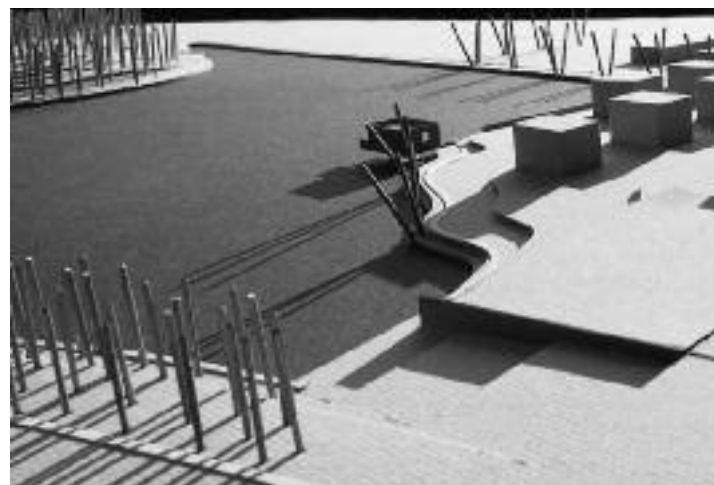
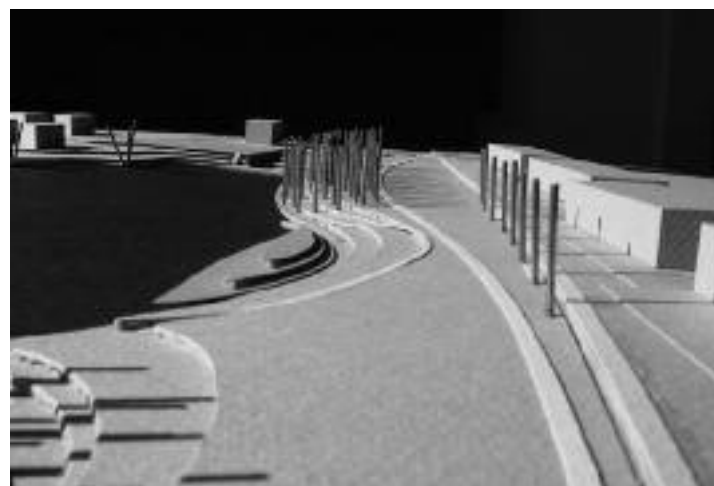
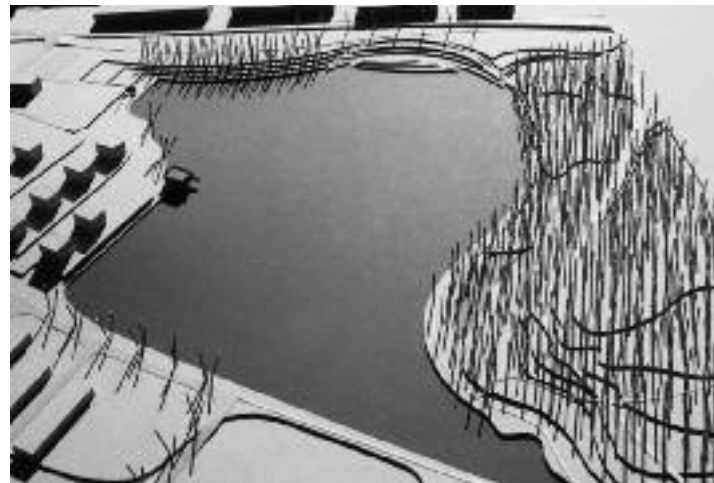
Izliv potoka (trenutno skrit v betonski cevi) postane ključen naravni element, v kvalitetni krajinski podobi bajerja: njegovo opazovanje je možno z brvi na krožni poti okrog jezera.

6. Počivališča na vodi

Na južni obali so v senci visokega gozda na obali predvidene tri male lesene ploščadi s klopjo za uživanje obvodnega ambienta v dvoje, z ribiško palico ali kar tako. Pot okrog jezera je peščena, blatni potočki so premoščeni z manjšimi brvmi.

7. Južno parkirišče

Ob slepem kraku Koseške ceste se uredi dovoz in parkiranje za avtobuse in avtomobile, parkirišče bo služilo obiskovalcem bajerja kot tudi Mosteca. Ob parkirišču so zasajene redke vrbe, ki bodo že z Večne poti oznanjale bližino obvodnega ambienta.



2.2. Športni park Stožice

Avtorji: Sadar Vuga arhitekti – Ljubljana, (Jurij Sadar, Boštjan Vuga, Miha Čebulj, Klemen Guštin, Caglar Yazici), Akka – Ljubljana (Ana Kučan, Luka Javornik), KSS Sports and Leisure – London (James Budd), Atelier One – London (Aran Chadwick), Transsolar – Stuttgart (Markus Krauss), City Studio – Ljubljana (Andrej Cvar, Jure Dolenc).

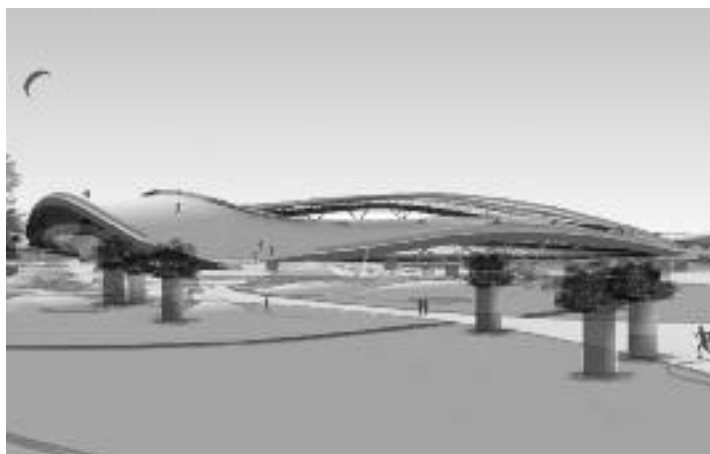
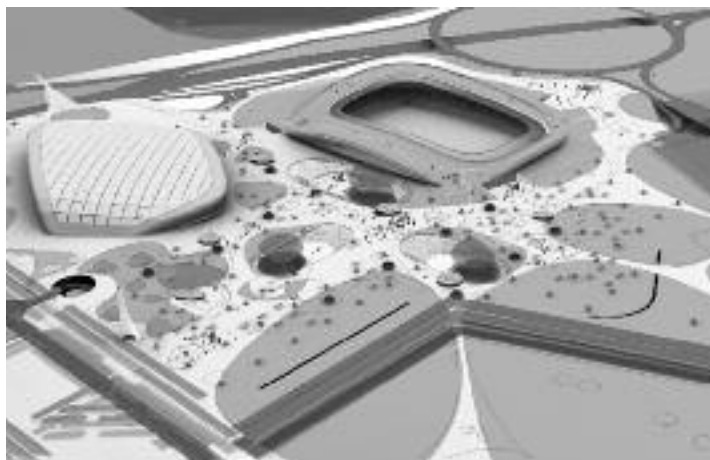
Leto izdelave: 2007

Zasnova območja integrira objekte (nogometni stadion, univerzitetno športno dvorano, nakupovalno središče) in parkovno ureditev v enovito celoto. Mestotvorne dejavnosti so na območju prepletene z naravnimi prvini in tvorijo interaktivni družbeni prostor za razvoj mnogih dogodkov.

Park je nova ljubljanska rekreacijska površina, generator novih urbanih programov. Je tehnična krajina, ki se spaja z naravno krajino na vzhodu. Ohranja ploskovni značaj prostora ob poti in s tem prostorska razmerja med velikimi krajinskimi prvini, ki jim zdaj priključi še dvorano in stadion. Travnna ploskev kot osrednja krajinska prvina širšega območja prodira v park od strani in se dvigne na streho stadiona, s čimer stadion vizualno in programsko postane del parka. V atrijih na sredini parka se spusti v nakupovalno središče in seže do nivoja parkiranja, medtem ko je prostor ob atrijih preboden z napravami, ki omogočajo delovanje pod parkom ležečih plasti. Ta mreža vertikalnih infrastrukturnih povezav - zračnikov, svetlobnikov, stopnišč, izvedenih kot betonskih krožnih jaškov - daje parku značaj in je osnova za razporeditev raznovrstnih programov.

Novi nogometni stadion za 16.000 obiskovalcev bo simbol nove Ljubljane. Postal bo glavni znak njene ambicije in gonilo urbane revitalizacije. S strešno konstrukcijo v obliki zelenega loka predstavlja vizualno ikono športnega parka Stožice. Zagotavlja idealne pogoje za športne dogodke kot tudi maksimalno doživetje za obiskovalce prireditve ter njihovo varnost.

Večnamenska športna dvorana bo osrednji športni in prireditveni mestni objekt. Kot monolit predstavlja drugo vizualno ikono športnega parka Stožice. Sedlasta konstrukcija dvorane zagotavlja maksimalen potreben volumen za ureditev fleksibilnih športnih površin ter tribun za 12.000 gledalcev.



2.3. Severni mestni park

Avtorji: Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec in sodelavci

Leto: od 1984 - 2006 - še v delu

Zgodovina projekta

- 1984 natečaj za južni Bežigrad (Andrej Erjavec, Ina Šuklje, Marko Smrekar)
- 1986 podrobnejše programske zasnove in idejna zasnova celotnega parka (Ina Šuklje, Andrej Erjavec)
- 1988 potrjen ureditveni načrt (prof. Dušan Ogrin, Ina Šuklje, Andrej Erjavec)
- 1994 idejna in izvedbena dokumentacija za 1. fazo parka – odkupi se del zemljišč, vendar se na njih uredi začasna parkirišča (prof. Dušan Ogrin, Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec)
- 2001 park vključen v Zasnovo zelenega sistema mesta Ljubljane (Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec)
- 2002 po naročilu MOL preveritev možnih lokacij za postavitev Spomenika sprave v območju predvidenega parka in ponovna opredelitev 1. faze parka; hkrati se izdela vsebinska in oblikovna prilagoditev novim danostim (Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec)
- 2003 pobuda Društva rastoča knjiga za postavitev kipa Deklice z rastočo knjigo v parku; izdela se preveritev in predlog možnih lokacij
- 2004 izdelava izvedbenih projektov za ureditev motiva s kipom Deklice z rastočo knjigo
izvedba motiva in otvoritev začetka izgradnje parka (Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec)
- 2005 praznovanje obletnice postavitve kipa, park se ne izvaja dalje; priprava ponudbe za nadaljevanje del
- 2006 nadaljevanje izvajanja parka: uredi se 5900m² veliko območje vzhodno od Navja (Ina Šuklje Erjavec, Andrej Erjavec, Jana Kozamernik, Mojca Balant)

Predvideno območje Severnega mestnega parka v Ljubljani je prostor prepleta številnih, med seboj celo konfliktnih rab. Razen manjšega že urejenega dela na JV območja, je območje še vedno neurejeno in degradirano kljub temu, da leži v samem središču mesta, neposredno ob železniški postaji oz. novo predvidenem Potniškem centru Ljubljane ter ob soseski zelo velike gostote prebivalcev, vključuje pomemben kulturni spomenik Navje in ima izjemne vedute na Ljubljanski grad. Velikost območja (v celoti obsega prek 8 ha), omogoča zasnovo pravega mestnega parka, ki kot najbolj javna zelena površina mesta v sebi združuje paleto različnih pomenov, funkcij in vsebin.



Natečajna rešitev 1984



Prilagojena rešitev, vzhodni del parka



Izvedeni del parka 2006



2.4. Ureditev gradbišča na Barjanski cesti

Idejni projekt

Avtorji: Urška Kranjc, Luka Vidic

Leto projekta: 2005

Že dolgo prisotna ideja o izgradnji nove vpadnice je v prostor za dobro desetletje naselila opuščeno gradbišče, ki ga obiskuje peščica bližnjih šolarjev in nekateri vrtičkarji. V času mirovanja gradbišča predlagava ureditev prostora z dejavnostmi začasnega značaja, ki popestrijo programe mesta, rešujejo težave pomanjkanja parkirišč in zadovoljijo potrebe ožje ali širše lokalne skupnosti. Predlagan program: parkirišča, športno rekreacijske površine, kulturno-umetniški in promocijski program, oglaševanje.

Žal je to eden izmed mnogih primerov, kjer se na vitalnih mestnih lokacijah čas ustavi zaradi zapletov v upravnih postopkih ali pomanjkanja denarja. Ta območja ostanejo slabo dostopna in neizkoriščena. Primer reševanja problema na Barjanski vpadnici se lahko aplicira tudi na druge lokacije s podobno problematiko.

Barjanska vpadnica – program

1. Parkirišče za osebna vozila

bližina centra, postajališče javnega potniškega prometa, pomanjkanje parkirnih mest v mestnem središču, možnost trženja površine

2. Športno-rekreacijske površine

stanovanjska soseska z veliko mladih, bližina osnovne šole, pomanjkanje določenih športnih objektov na prostem znotraj mesta, npr.: skate in roling poligoni, drsališče...

3. Kulturno umetniški program

Kulturno društvo France Prešeren, avto – kino, prireditve / manjši montažni oder, zaslon za projekcije.

4. Promocijski program

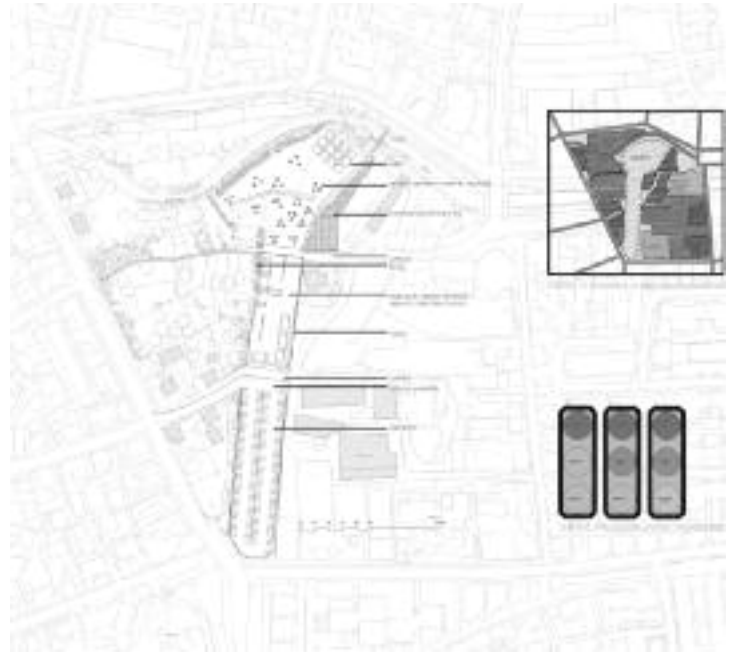
objekti, gradbeni materiali/ v dogovoru s proizvajalci

5. Oglaševanje

proste površine zunaj + znotraj območja gradbišča

Barjanska vpadnica – principi

- nizko cenovni objekti, nizki stroški vzdrževanja
- varnost v območju
- montažna oprema, enostavna izgradnja in razgradnja
- reciklaža, uporaba odsluženih materialov, ali gradbenega materiala »in situ«
- sezonska raba prostora in prilagajanje programa
- možnost trženja ureditve / avto kino, drsališče, parkirišče



Prireditveni prostor



Multifunkcionalno igralo



Športni park

2.5. »Videti« Tivoli

Seminarsko delo

Avtorji: Dr. Ana Kučan, Oddelek za krajinsko arhitekturo,
Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani

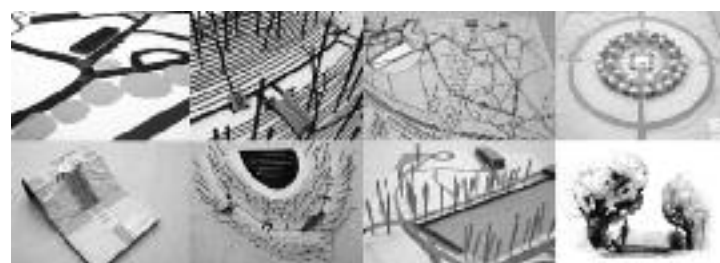
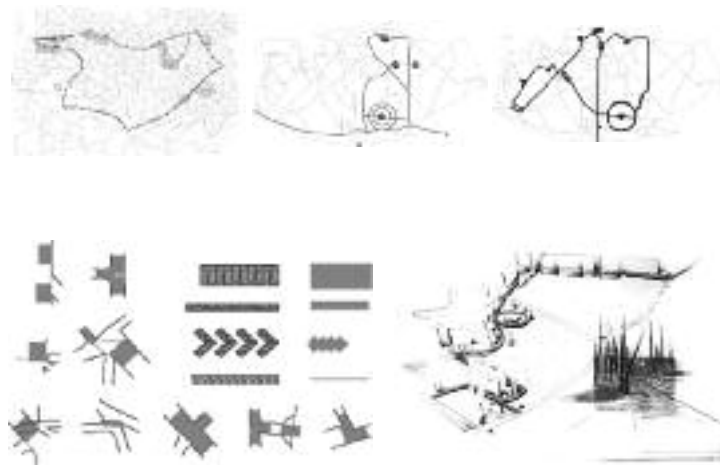
študenti 3. letnika, študij krajinske arhitekture: Adamič Aleksandra, Benedičič Anja, Božič Meta, Brezar Zaš, Brovinsky Eva, Dekleva Manca, Dornik Peter, Dremelj Nuša, Duh Barbara, Gibičar Barbara, Gorenc Mojca, Hrovatin Petra, Hudej Nina, Jovanović Neven, Kokošar Vanja, Konečna Dominika, Logar Anja, Matko Maruša, Mekota Neža, Oberžan Tanja, Pernuš Tina, Pistor Kaja, Remic Nataša, Rižnar Tomaž, Sever Taja, Šolmajer Lina, Tavčar Sara, Turkuš Marko, Valič Milan, Vidrih Nina, Vrhunc Miha, Zajec Barbara, Završnik Andreja, Zevnik Barbara, Diogo Bento, Maria Joao Ruas

Leto projekta: študijsko leto 2006/2007

Študentje so osnutke pripravili tudi ob praktičnih nasvetih krajinske arhitekta Andreje Krivic in ob soočenju z izkušnjami, ki sta jih posredovala Tomaž Wraber in Rok Janežič. Postavljeni so bili pred zahtevno nalogo zaradi vsaj dveh razlogov. Prvič, morali so razviti empatijo, vživljanje v izkušnjo drugega in drugič, predlagati spremembe v strukturi parka Tivoli, ki je ljubljanska ikona in načeloma sprememb ne prenese.

Prvi del naloge je zato zahteval poglobitev v značilnosti Tivolija, v razumevanje njegovih potencialov za to, da bi slepim in slabovidnim lahko omogočili čutno, estetsko in čustveno doživljanje. Prilagoditev bi senzornim invalidom omogočila stik z naravo, z oblikovano naravo, predvsem pa bi jim omogočila »videti« Tivoli: Tivoli kot mestni park, kot posebno zgodovinsko strukturo z določenimi strukturnimi, oblikovnimi in zasaditvenimi posebnostmi, Tivoli kot predstavo o naravi in, med drugim, tudi Tivoli kot osrednjo rekreacijsko območje Ljubljančanov. Tako se je zastavilo vprašanje, kateri deli Tivolija omenjeno najboljše povzamejo.

Drugi del naloge se je zato logično osredotočil na to, kako Tivoli, tak kot je, približati ljudem z okvarami vida, ne da bi ga funkcionalne in ambientalne prilagoditve pri tem spremenile. Mnoga mesta že imajo oznake in vodila za slepe, vgrajene v urbano okolje, tudi posebni parki za slepe so v zahodni Evropi pogosti.



Pri predstavljenem projektu pa gre za aplikacijo zahtev po fizičnih spremembah (barve, teksture, vodila ipd.) v obstoječe parkovno okolje. To okolje pa že samo ponuja veliko »vodil« na podlagi drugih čutil, ki jih je morda treba le smiselno povezati v sistem. Preureditev ne bi bila namenjena samo slepim, temveč vsem meščanom. To bi slepe in slabovidne varovalo pred segregacijo, še več, spodbujalo bi inkluzijo. Slednje je tudi etično edino sprejemljivo. Fizične spremembe bi bile zato kolikor je mogoče diskretne in morda, na prvi pogled, komaj opazne. Velikopotezna pa bi bila odločitev Mestne občine Ljubljana, da prilagoditev Tivolija za potrebe slepih in slabovidnih tudi uresniči.



2.6. Spomenik Srečku Kosovelu Algoritem!

Avtorji:

Boris Balant

Dominika Batista

Matthew Biederman

Zdravko Duša

Ana Kučan

Marko Peljhan

Tomaž Šuštar

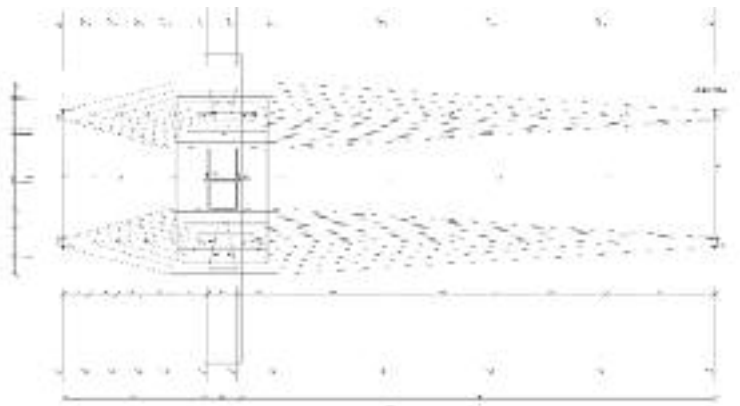
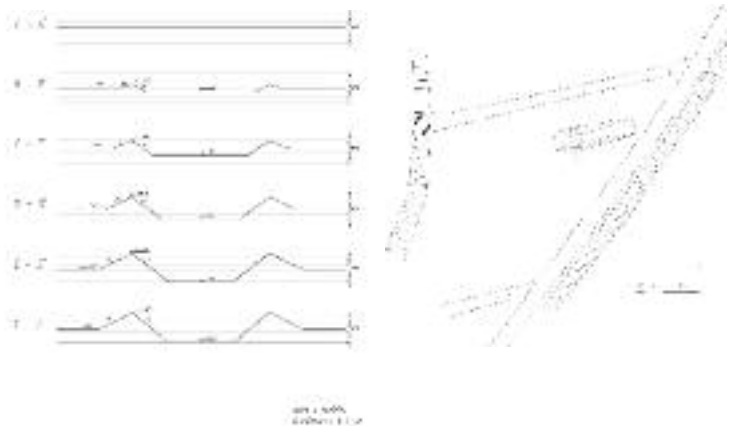
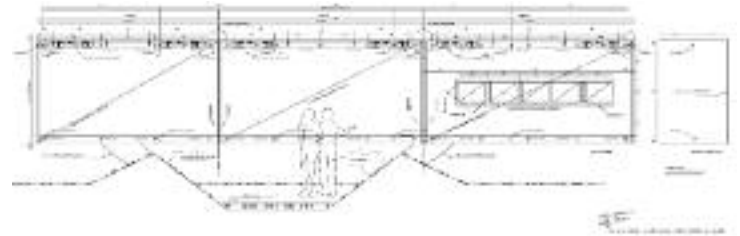
Dragan Živadinov

Leto projekta: 2004

Osrednji del spomenika je instalacija Algoritma Kosovel, ki je sestavljen iz numerične in semantične analize Kosovelovega avantgradnega dela, sedmih ključnih enačb iz zgodovine fizike in matematike iz prve polovice 20. stoletja, vektorske analize in reinterpretacije konstruktivističnega Tržaškega ambianta iz leta 1927 ter povezave le-teh z numeričnimi vrednostmi, ki se pridobivajo v ealnem času iz različnih komunikacijskih omrežij. Algoritem se izvaja na posebej izdelanem zaslonu resolucije 640x96 pixlov s svetilnostjo 5000 nits, ki je 10,5 m dolg in 1,7 m visok. Druga stran spomenika je namenjena informacijski bazi, povezani s Kosovelovim življenjem in delom, ter njegovi umestitvi v širši umetnostno-zgodovinski in kulturno-politični kontekst. Sistemi za nadzor delovanja spomenika se nahajajo v talni komori pod njim in upoštevajo načrtovano delovanje projekta, saj naj bi spomenik na lokaciji v Tivoliju stal 22 let. Vsebine na spomeniku se dopolnjujejo z vsebinami na portalu <http://www.kosovel.org>.

Arhitekturna zasnova temelji na treh prostorsko oblikovnih komponentah: monolitu spomenika z vgrajenimi zasloni, spomeniški podstati s krajino ter tehnološki komori. Vidna materiala monolita sta aluminij in steklo, skrita nosilna konstrukcija je iz jekla, podzemna tehnološka komora je grajena iz betona. Tri osnovne prostorske komponente omogočajo sinergijo visoke tehnologije v parku, ki – v skladu s pogledi 19. stoletja – predstavlja naravo v mestu. Zato spomenik ni zamišljen tako, da bi se zliil s parkom, temveč pomeni novo enkratnost v okolju, ki je namenjeno najširši množici obiskovalcev. Postavljen je na razsežno, prazno ploskev, ki jo njegov dotik upogne, kar se kaže v 22 m dolgi geometrizirani nagubanosti terena.

Algoritem kot monolit lebdi nad travnikom.



ulice

3.0



uvodnik
razstava
esej
docomomo
recenzija
prevodi

Miklošičeva ulica

Tivolska cesta

Slovenska cesta

Cankarjeva ulica

Nazorjeva ulica

Čopova ulica

Vegova ulica

Ulica na gr

Aškerčeva cesta

Zoisova cesta



Foto: Matevž Paternoster

3.1. Od Čevljarskega mostu do Zoisove ceste

Avtorja: Vesna Vozlič Košir in Matej Vozlič

Leto: 2007

Zadnja faza v nizu ureditev od Prešernovega trga do Zoisove ceste je ureditev obrežnega prostora levega brega Ljubljane od Čevljarskega mostu do Zoisove ceste.

Trg pred Zlato ladjico

sledi novi ureditvi Pločnik na Prešernovem trgu, je njen drugi pol. Strižene krošnje oblikujejo senčno dvorano na nivoju pešca, mesto pa pridobi manjkajoči volumen. Talna površina je tlakovana s kockami, ki skupaj z litoželeznimi rešetkami dajejo dovolj vode novemu drevju, osmim platanam.

Zaključek Novega trga

se izteče ob Ljubljani. Po nekaj podestih in stopnicah se spustimo do spodnje promenade ob Ljubljani. S strani Čevljarskega mostu pelje na isto sprehajalno pot položna rampa. S tem se prvič po regulaciji Ljubljane, ki je odtujila reko od mesta, mestni prostor fizično približa vodni gladini, Novi trg pa dobi iztek v panorami Stare Ljubljane z grajskim gričem. Na tem mestu je predvidena postaja za turistične ladjice v pontonski izvedbi. Na podestih nove breze napovedujejo začetek peš poti v zelenje – proti Špici, klop ob obstoječi fontani pa pomaga preseči občutek zgolj prometne ureditve.

Promenada ob vodi

je reinterpretacija Plečnikove ideje o promenadi ob Ljubljani na tem mestu. Izvedena bo v betonu s prano površino iz rečnega peska, z zaščitno ograjo na strani reke in s klopmi za sprehajalce. Sprehajališče se pod mostom nadaljuje do Špice, ob mostu pa se povzpne po položni rampi na Zoisovo. Brežina ostaja zatravnjena in zasajena z redkim okrasnim grmičevjem.

Pločnik pod kostanji

bo glede na potrebo po varni kolesarski poti širši od obstoječega in opremljen z nizom klopi s spremljajočo urbano opremo. Tlakovan bo s Sečoveljskim peščenjakom kot Hribarjevo nabrežje.

Pločnik ob stavbah na Bregu

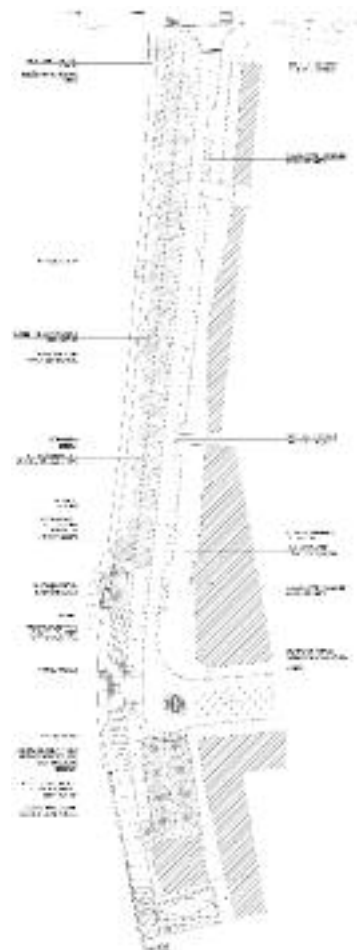
je tlakovan s Sečoveljskim peščenjakom, nivojsko so urejeniuvozi do stavb na lokacijah obstoječih. Ekološka otoka sta obdelana v enakem tlaku kot pločnik. Na pločniku, ki je širši od obstoječega, bo možno postavljati gostinske vrtove, sejme in podobno, skladno z usmeritvami in razpisnimi pogoji oddelka za urbanizem MOL.

Cesta na Bregu

bo po prenovi enosmerna, promet pa poteka z Novega trga proti Zoisovi, kjer je predvideno križišče za prečenje in levo ter desno zavijanje. Kolesarska steza v smeri Prešernovega trga je speljana na označenem delu promenadnega pločnika pod kostanji. Zaključni sloj cestišča je asfalt, nivojsko so urejeni obstoječiuvozi do stavb, v nivoju pločnikov in trga pred Zlato ladjico je tudi krožišče ob fontani.

Zelenje

osem platan na Trgu pred Zlato ladjico, pet brez na terasah v izteku Novega trga in dopolnjen ali povsem nov drevored kostanjev na obstoječi lokaciji, prostorsko in razpoložensko obvladuje potezo. Sajeno bo večje drevje - enako kot na Prešernovem trgu.



Smeti

zbiranje smeti je urejeno skladno z novim režimom zbiranja smeti v Centru Ljubljane. V območju Brega v dveh ekoloških otokih z ločenim zbiranjem odpadkov v podzemnih kesonih.

Osvetlitev

cesta bo osvetljena sredinsko in na višini 5,5m nad tlemi. Predel na krožišču v izteku Novega trga in križišču Zoisove bo razsvetljen z visokimi cestnimi svetilkami na tipskih drogovi. Promenada ob vodi bo razsvetljena le z varnostno lučjo, ki bo osvetljevala tlak.

3.2. Od BTC mesta do BTC meščana

Magistrska naloga

Avtorji: Špela Štern, Roman Cordero, Aurea Martha Bucio, Mariano Arias-Diez

Inštitut: IaaC (Institut d'arquitectura avanzada de Catalunya), Barcelona, Španija

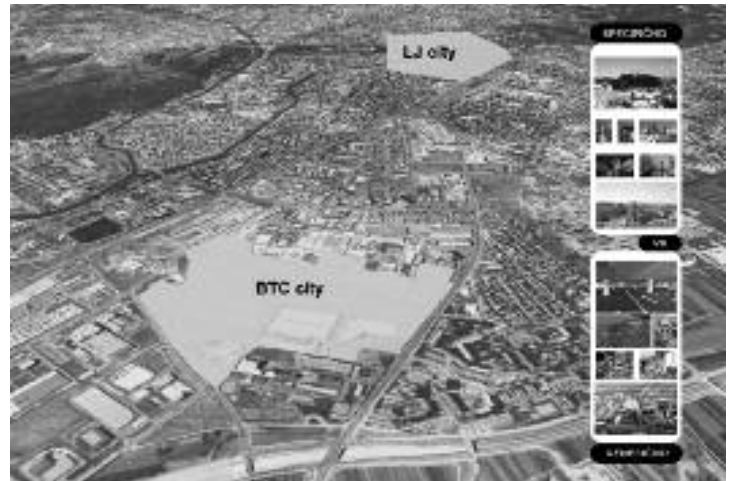
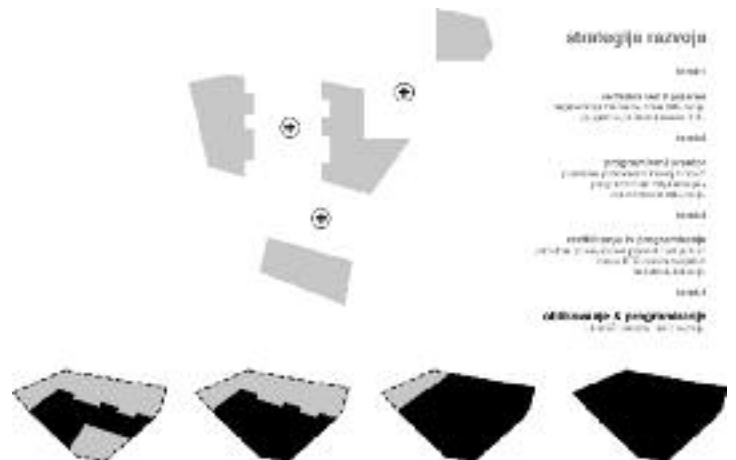
Mentorstvo: Vicente Guallart, Boštjan Vuga, Carolien Lichtenberg

Leto: 2005

Prostor skladišč in logistike v 60ih in 70ih je danes eden večjih evropskih nakupovalno-poslovno-zabavišnih središč z ambicijo postati mesto v vseh pogledih. Center Ljubljane uživa svojo lepoto, ambientalne kvalitete in izrazito identiteto, medtem ko želi mesto BTC to nadoknaditi.

V BTC-ju se danes množično nakupuje, sklepa posle, rekreira, zabava, obeduje, ... Ne samo med tednom, tudi med vikendi, ne samo čez dan, tudi, ko pade noč. Vodni park, zabavišni center, športni objekti ipd. Obiskovalci ostajajo v BTC-ju toliko časa, kot traja njihov opravek rekreacija, nakup, ogled filma ... Stalna rast kapitala je postopoma pripeljala do razvoja celotnega območja v lasti BTC. Kako naprej? Postati mesto, kako in zakaj? Kako pritegniti še širše množice, jih obdržati dlje in izzvati interakcije med njimi? Bo višja stopnja urbanosti BTC mentalni približala centru Ljubljane? Dobiva Ljubljana drugi, novi center? Bosta oba centra tekmeča ali bosta uspela najti sinergijo?

od BTC mesta
do BTC meščana



3.3. Revitalizacija Slovenske ceste

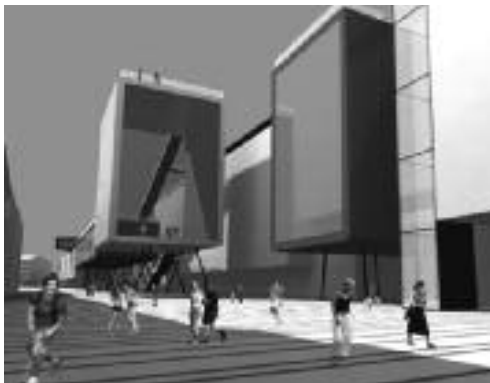
Avtorji: Tomaž Budkovič, Saša Grujič, Jan Hadžič,
Nejc Koradin, Ana Kunstelj, Veronika Ule
Mentorja: Aleš Prinčič, u.d.i.a., Tomaž Jelovšek, u.d.i.a.

Leto projekta: 2005/06

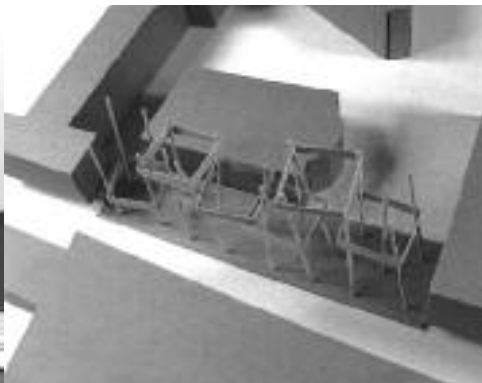
Slovenska cesta v danes nima prave identite. Je preobremenjena z motornim prometom, ob njej se pojavljajo zapuščena in degradirana območja. Nima enotnih gabaritov, prav tako ne kontinuirane stavbne linije. Zaradi tega predlagamo, da Slovenska cesta postane generator javnega dogajanja in ne zgolj prehodna pot. Ugotovili smo, da prehodnost Slovenske ceste za

delovanje ljubljanskih ringov in vpadnic ni potrebna. Zato smo se odločili, da na relaciji Drama-Gospodsvetska cesta ustvarimo peš cono, v katero imajo poleg pešcev in kolesarjev vstop le servisna vozila in tramvaj. Cesto smo dodatno uredili z drevoredi in urbano opremo.

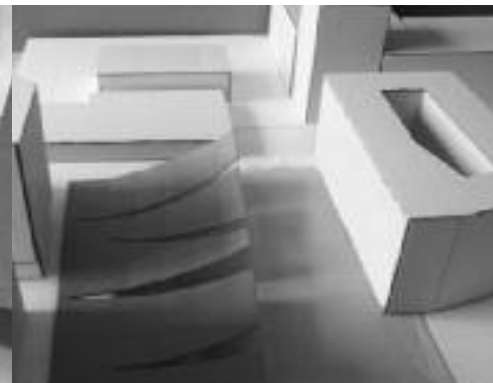
Parkiranje smo organizirali v podzemnih garažah. Na ta način smo zagotovili, da lahko program, ki je že na Slovenski cesti, izbruhne. Slovenska cesta se preoblikuje v longitudinalni trg, od katerega se kot veje izdrevesa odcepljajo manjši trgi. Cesta dobi vlogo stičišča generacij ter postane dinamičen in spremenljiv prostor. Cilj je spraviti ljudi na ulico. To dosežemo tako, da izkoristimo moč arhitekture. Naš predlog obravnava štiri lokacije katerih spremembe vplivajo na delovanje Slovenske ceste.



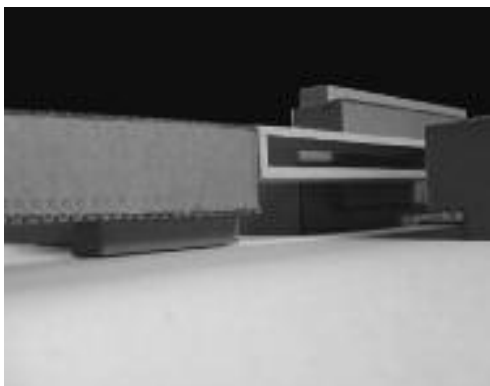
Konzorcij



Drama



Metalka



Konzorcij



Drama



Park Zvezda

3.4. Oblikovanje Slovenske ceste

Diplomsko delo
 Avtorica: Katja Žlajpah
 Mentor: prof. Janez Koželj
 Leto projekta: 1998

Arhitektura versus urbana oprema - oblikovanje odprtega sistema

Dejstvo je, da je ulica prostorska komponenta, ki je v konstantnem spreminjanju, še bolj pa to zaznamujejo danes nepredvidljive ter v naprej nedoločljive situacije. Iz tega stališča, si za izhodišče metodologije oblikovanja Slovenske ceste določimo tako fleksibilen sistem, ki v okviru celote omogoča nemoteno spreminjanje, tako oblikovno kot programsko. Predlagana je načrtna metoda, ki ima izdelano arhitekturno zasnovo, znotraj katere program ostane nedefiniran. Slednji se v okviru arhitekturne ideje lahko spreminja ter dopolnjuje.

Prostorska zgodba je sestavljena iz posameznih elementov, kadrov, zgodb. Za določanje vrednosti posameznega elementa, je nujna konfrontacija in primerjava z elementi iste vrste. Od tu izhaja logična zasnova ideje porazdelitve prostora ob Slovenski cesti na skupine pasov, ki med seboj sodelujejo in tvorijo celoto, hkrati pa delujejo kot razpoznaven element. Skupna lastnost določujočih parametrov je linearnost oziroma linijska usmeritev, ki jo uporabimo kot osnovno idejo ureditve prostora tik ob cesti. Njihova opredelitev je odvisna od različnih vrst prometa v stalnem prepletu z določenim programom, ki potekajo v smeri S-J, torej sledijo in dodatno poudarjajo logiko ceste. Izpostavimo glavne dejavnike, ki opredeljujejo cestni prostor: zasnova vegetacije, javno razsvetljavo, tlakovane površine, ...

Mikroarhitekture - elementi urbane opreme

Značilnost takih elementov je, da jih pojmujejo kot arhitekturo, pa vendar je njihov pristop do oblikovanja bolj soroden industrijskemu oblikovanju, katerih posebnost je tudi v njihovi repetitiji oz. ponovljivosti.

Zunanja javna razsvetljava - zasnova sistema cestnih svetil

Ulična svetilka po eni strani ustrezati in sporočati počasnemu gibajočemu subjektu majhnega merila, to je pešca, po drugi strani pa hitrim prevoznim sredstvom, ki se gibljejo po vozišču. Celoten sistem potemtakem združuje dva osnovna tipa svetilk, ki se razlikujeta po usmerjenosti glede na cesto in višino svetilke. Predlagani sistem je razvit v skladu z različnimi funkcijami javnih površin. Tam, kjer je na eni strani široko cestišče in velik, širok prostor ploščadi na drugi strani, je luč zasnovana tako, da sodeluje in odgovarja dani situaciji. V skladu s takim načinom oblikovanja cestne luči se celotna poteza luči pojavi kot preplet različnih situacij med dvema osnovnima tipoma svetilk, znotraj katerih se tudi ta dva spreminjata, glede na določene prostorske situacije. Ideja je prikazati cesto kot preplet drevesne strukture, iz katere izhaja osnovna ideja luči. Luč je sestavljena iz dveh delov, torej je osnovna konstrukcijska zasnova sestava trupa in veje.

Zunanje javne pohodne površine - cestna urbana preproga

Predvidena intervencija zajema prostorsko sekvenco v osrčju mestnega središča v dolžini cca. 300 metrov. Začasno jo preoblikujemo v doživljajsko definiran prostor, urbano-cestno preprogo, ki naj bo namenjena tudi pešcem in ne le, kot sedaj - primarno le voznikom. Poudarek temelji na oblikovanju prostora, ki je razumljiv raznolikim uporabnikom, ki dojemajo prostorske informacije na različnih nivojih (pešci, kolesarji, vozniki). Za oblikovno zasnovo izhajamo iz splošno znanega vzorca zebre, ki na mentalni ravni predstavlja simbol za prečkanje ceste. Tega uporabimo kot izhodišče za razumevanje prostora, ki ga oblikujemo v prid pešcem.

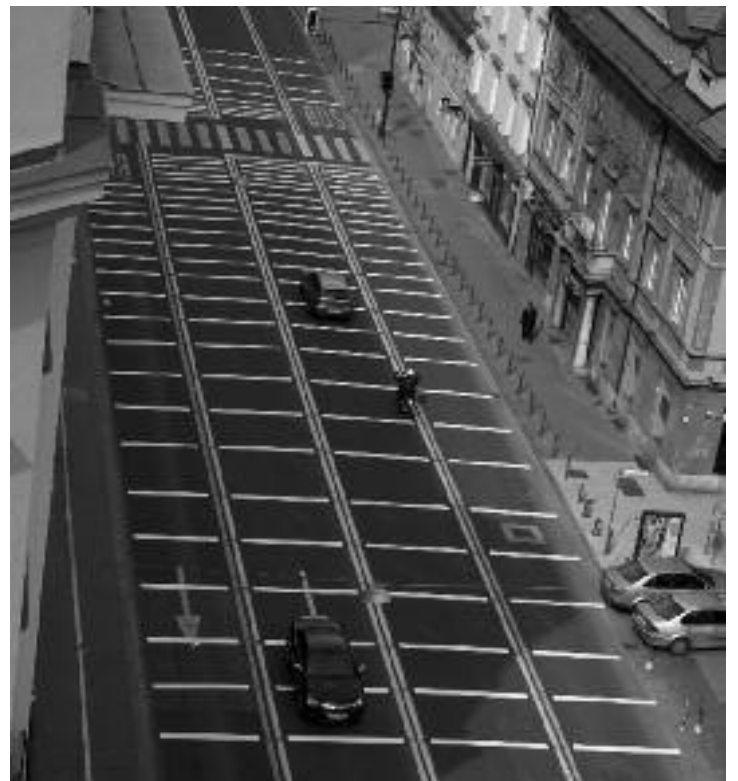
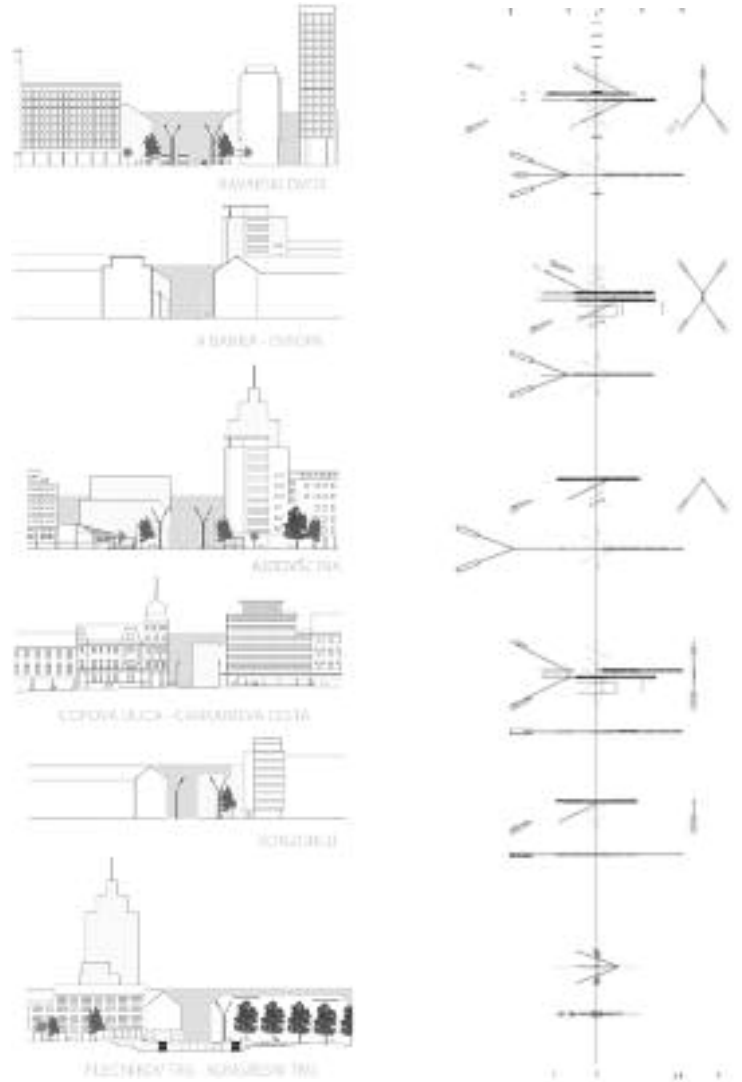


Foto: Mojca Janželj-Tomažič

reka

4.0



uvodnik
razstava
esej
docomomo
recenzija
prevodi

Petkovškovo nabrežje

Adamič lundrovo nabrežje

Poljanski nasip

Cankarjevo nabrežje

Hribarjevo nabrežje

Gallusovo nabrežje

Breg

Krakovski nasip

Grudnovo nabrežje

Eiprova ulica

Trnovski pristan



Foto: Matevž Paternoster

4.1. Ureditev prostora Ljubljane in Gruberjevega prekopa

Druga enakovredna zvišana nagrada za ureditev območja Špice na natečaju I. stopnje

Avtorji: Breda Bizjak u.d.i.a., Lorenka Stropnik u.d.i.a., Domen Šega u.d.i.k.a., sodelavec Marko Coloni

Leto projekta: 2004

Reko Ljubljanico razumemo kot enega večjih prostorskih potencialov v mestu. Z izbranimi projekti želimo spremeniti percepcijo mesta in reke obenem. Predlagamo da Ljubljana postane plovna doživljajska pot, ki bo prebivalcem in obiskovalcem Ljubljane predstavljala izziv. Zbudila željo po odkrivanju in raziskovanju. Pospešiti hočemo mestni ritem in stimulirati željo po še ne izkušenem. Kaj narediti, da bo Ljubljana postala najbolj zanimiv in privlačen del Ljubljane in Špica najbolj priljubljen mestni park? Ali je dovolj naravna privlačna moč vode, da bi Ljubljanico lahko doživljali vedno znova?

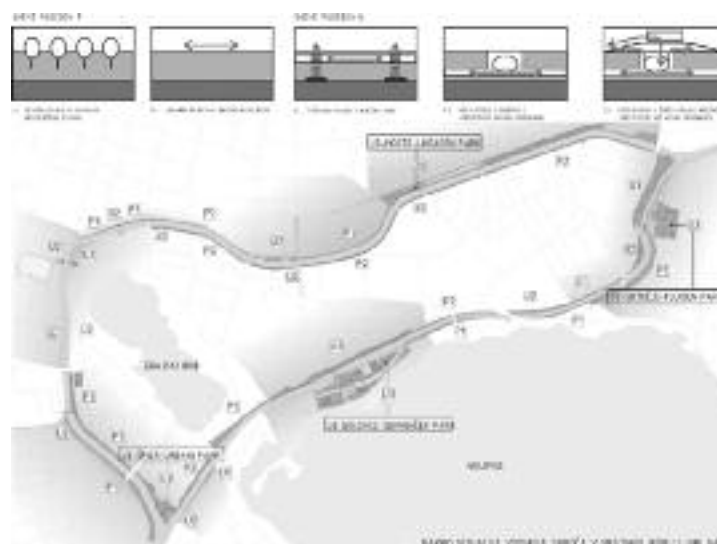
Kakšna naj bo ureditev območja, ki bo navsezadnje privabljala ne samo prebivalce mesta temveč tudi tiste, ki v Ljubljano prihajajo kot obiskovalci?

Ali so lahko značilnosti, ki generirajo atraktivnost območja, zapisane že v prostorsko ureditvenem planu? Ali je lahko v prostorsko ureditvenem planu zapisana nova izkušnja, novo doživetje?

Sprašujemo se, ali bi bilo mogoče postaviti ob reko med stolpnici, topografijo, ki združuje lastnosti krajine in grajene strukture? Postaviti ob najbolj monotono ulico v mestu linearni park v nivojih do vode z drevoredi, ki stimulirajo željo po gibanju? Opazovati vlake iz dvignjenega sekvenčnega parka nad železnico?

Naš predlog celovite ureditve ambijentov ob reki gradi na značaju zunanjega prostora kot tistemu sociološkemu in teritorialnemu dejavniku, ki gradi novo identiteto na nivoju mesta in obenem ohranja tiste značilnosti, ki so imanentne na tem območju: kvalitetna arhitekturna dediščina v zgodovinskem delu mesta, kolaž različnih tipologij v predmestju, obstoječi drevoredi na strmih travnatih podstavkih poljanskega nasipa, linearno gibanje, zasebni vrtovi na nabrežju reke, intimni separeji in dostopi do vode, vrbe nad stopničastimi meandri.

Tako strukturirani zunanji prostor doživet v različnih prostorskih in socialnih sekvencah daje impulze, ki se strnjeni v kompaktno kritično maso potencialov



lahko uporabijo pri generiranju novih prostorskih situacij na istih ali drugih lokacijah.

Prenos (impulzov) na dano lokacijo pomeni le kompresijo podobnih prostorskih, strukturalnih in operativnih lastnosti, kot jih lahko zasledimo kjerkoli ob reki, v mestu ali v njegovi neposredni okolici.

Kaj naredimo? Proizvajamo nove prostorske situacije.



4.2. Ureditev prostora Ljubljane in Gruberjevega prekopa

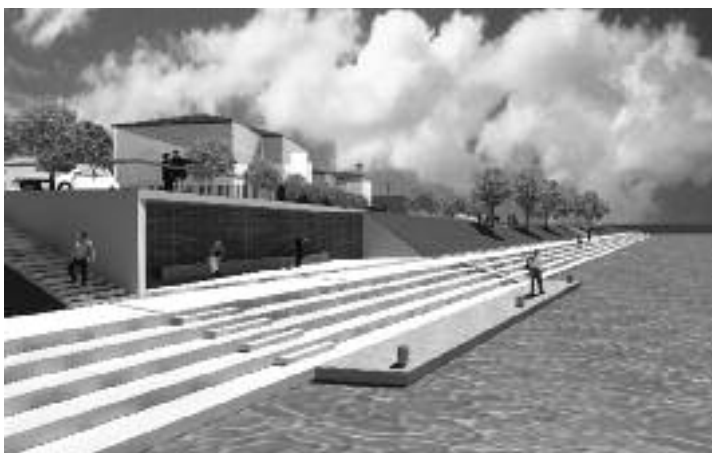
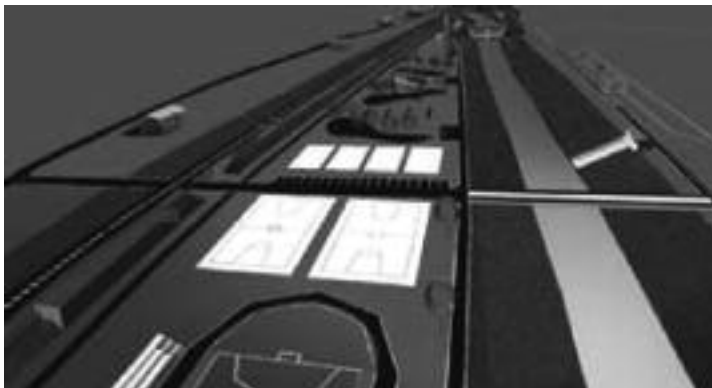
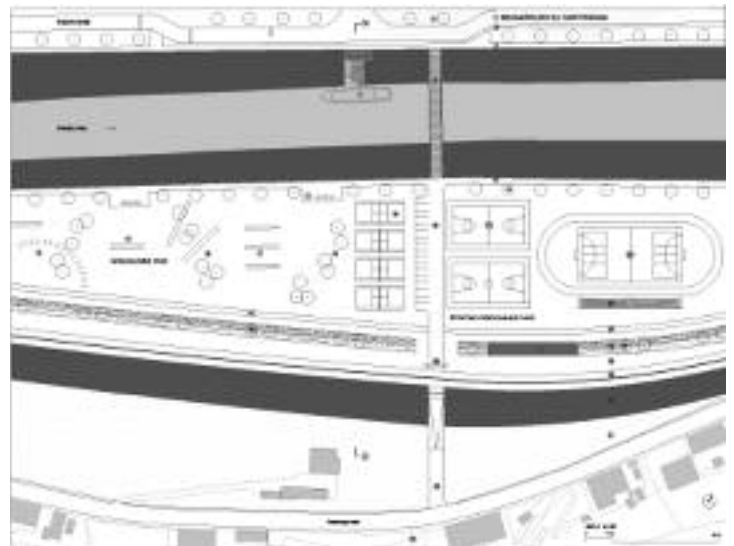
Druga enakovredna zvišana nagrada za ureditev območja Špice na natečaju I. stopnje

Avtorji: Domen Gerkišič, Mateja Gerkišič

Leto projekta: 2004

Zasnova urejanja nabrežij temelji na teoretskih in funkcionalnih izhodiščih. Predlagane rešitve z realnimi in gospodarnimi ureditvami razrešujejo nasprotja v prostoru ter ohranjajo že ustvarjene prostorske kvalitete. Ob tem uporabimo že obstoječe potenciale, katere prestrukturiramo in izkoristimo s premišljenimi in minimalnimi posegi. Takšno racionalno oblikovanje z ustreznim dimenzioniranjem pomeni najmanjšo porabo materiala in energije, s čimer obremenjujemo okolje v najmanjši meri, kar je pogoj trajnostnega razvoja. Zato predlagamo fleksibilno ureditev, urejeno v uporabnem sistemu, ki zagotavlja prilagodljivost v spreminjajočem se okolju ter hkrati omogoča enako rabo grajenih elementov tudi na drugih lokacijah. To načelo zahteva projektiranje lahkih montažnih, sestavljivih konstrukcij. Zato uporabimo preproste elemente rečne opreme, ki jih uporabimo na različnih lokacijah upoštevajoč arhitekturno - urbanistična izhodišča.

Nabrežja torej uredimo s tremi sklopi elementov, z zelenjem (avtohtone vrste dreves, grmovnic in živih mej), z elementi rečne urbane opreme (klopi, ograje, luči, stopnišča, smetnjaki, rečne postaje) ter z malimi arhitekturnimi paviljoni. To so montažni objekti, ki kot prostorski poudarki označujejo dostope do reke in so hkrati info točke s primernim prostorom za vedritev, spravilo določenih elementov na posameznih lokacijah, ponekod kot barska ponudba ali kavarna, restavracija, sanitarni blok in podobno.



4.3. Ureditev Špice ob Ljubljani

Avtorji: Jerneja Fischer Knap, u.d.i.a., Jurij Kobe, u.d.i.a., Špela Kokalj, u.d.i.a., Urša Podlipnik, u.d.i.a., Rok Žnidaršič, u.d.i.a., Maja Kovačič, abs. arh., Samo Mlakar, abs. arh.

Statika: Miran Vedlin, u.d.i.g.

Sodelavci: Tanja Bojc, abs. arh.

Leto projekta: 2004, 2006

Posebni odkup za ureditev območja Špice na natečaju I. stopnja;

Izbran projekt na natečaju II. stopnje

Dragoceni konec mesta in sveta s čudovitim razgledom oblikujemo v prostor, ki bo služil kar največ različnim javnim programom.

Robno zazidavo ob Prulski aleji, ki naj bi se iztekala v pešaški in kolesarski most proti območju lžanske ceste, večnamenski pavilion z restavracijo, večnamensko galerijo in info centrom. Od tu se kaskadno spušča ploščad, delno tlakovana, zvečine pa zatravljena in sporadično zasajena z višjim rastlinjem velik prostor za razstave na odprtem, lahko pa kar avditorij za večje poletne predstave tako na obrežju, kot na veliki vodni površini.

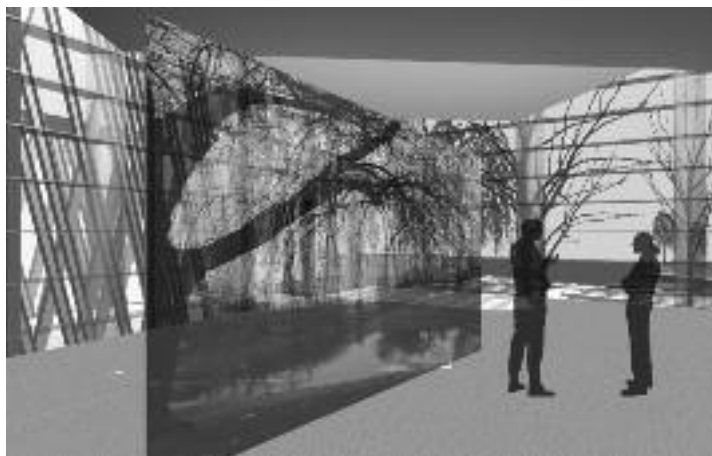
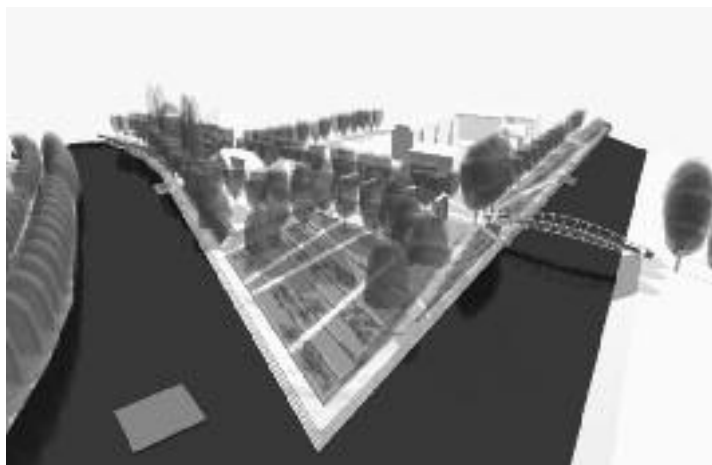
»Špica« je oblikovana kot »špica«, kulminacija neke urbane napetosti.

Celotni relief formira enakomerno spuščajoč plato, od koder je s kar največ možnih mest zaznati in opazovati najširši okoliški prostor.

Vzhodni del Špice sledi današnji ureditev s klančino, vzporedno z Gruberjevim kanalom. Ob obrežju se nadaljuje začetni profil, ki ga opremimo s pristani. Tu se umesti tudi predvidena že projektirana brv.

Zahodna stran Špice je urejena v enakomernem padcu.

Kaskade podnevi nudijo obvodnemu svetu primerno parkovno ureditev, ki omogoča oblikovanje več intimnejših delov sicer večje celote, ob večerih pa pomeni naravno tribuno za prisostvovanje dogodkom tako na obali, kot tudi na vodi.



4.4. Most čez Gruberjev prekop na Špici

1. nagrada na natečaju za brv pri Špici

Avtorji: Miha Dešman, u.d.i.a.,

Katarina Pirkmajer Dešman, u.d.i.a.

Sodelavci: Eva Fišer, u.d.i.a., Marko Coloni, udia.,

Ivana Ljubanovič, štud. arh.

Statika: Franc Žugelj, u.d.i.a.

Leto projekta: 2004

Projekt PGD

Avtorji: Miha Dešman, u.d.i.a.,

Katarina Pirkmajer Dešman, u.d.i.a., Eva Fišer, u.d.i.a.,

Sodelavci: Samo Radinja, abs. arh.

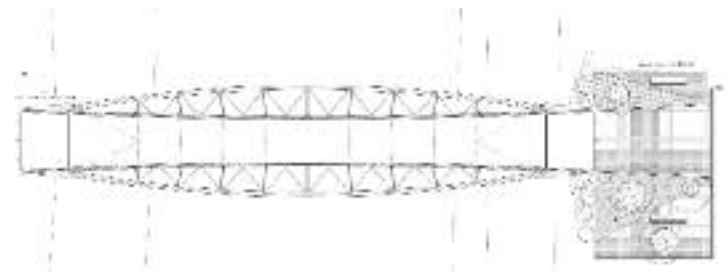
Konstrukcije: Franc Žugelj, u.d.i.a.

Promet in komunalna: Igor Žugič, u.d.i.a.

Elektroinstalacije: Darko Žagar, ing.el.

Leto projekta: 2007

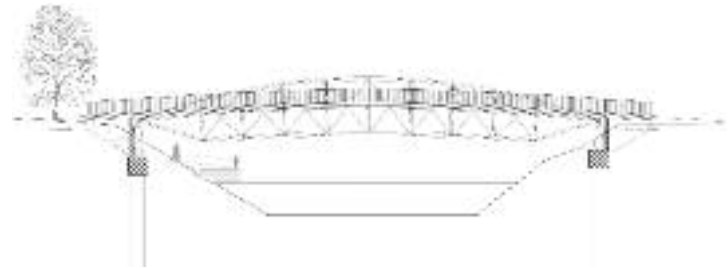
Brv nima tiste retorične funkcije, ki je značilna za mostove v urbanem okolju historičnega mestnega jedra. Most na Špici povezuje mesto preko Gruberjevega prekopa z zelenim zaledjem. Zato je primarni izraz brvi njena inženirska kultura, ki se manifestira z lahkotno izvirno zasnovo, ali natančneje z dematerializacijo konstrukcije. Enoten razpon pribl. 45 m premošča elegantna jeklena konstrukcija inovativne zasnove z oblikovnimi značilnostmi lahke brvi. Poudarjena je vloga povezave obeh bregov, hoje preko mostu, doživljanja prostora reke skozi gibanje. Sekvence križev konstrukcije dajo gibanju ritem, napetost v vzdolžni smeri poudarja dinamičnost.



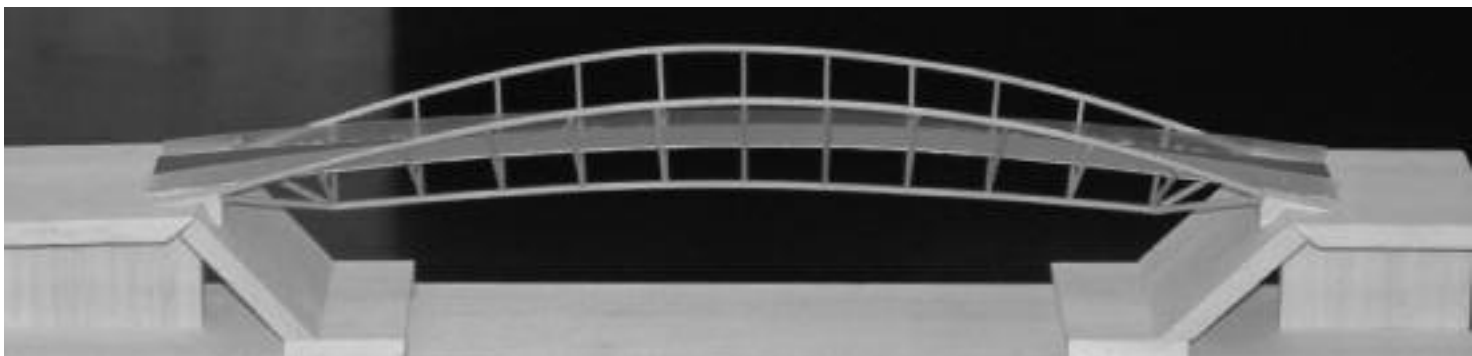
Floris



Prečni prerez



Vzdolžni prerez

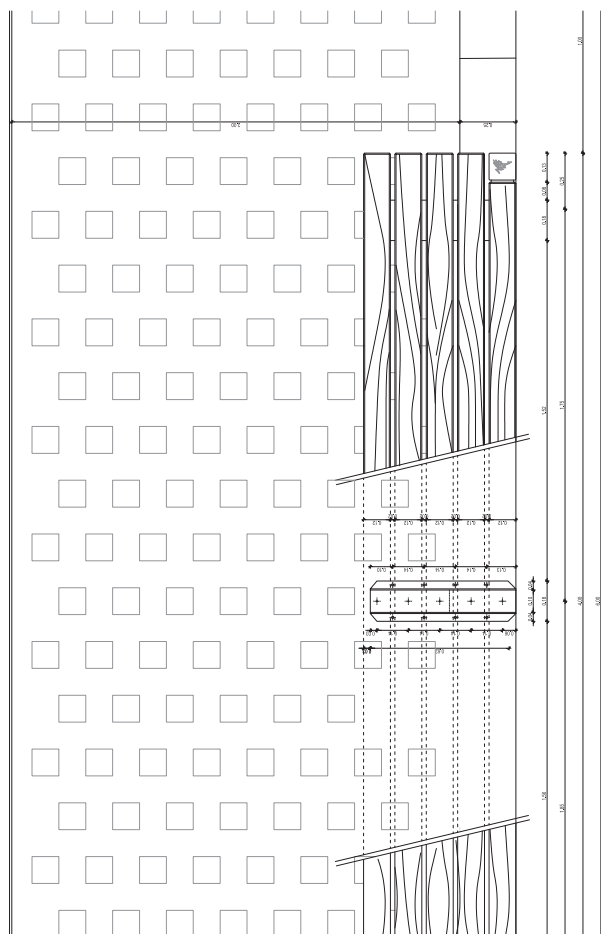


4.5. Prenova nabrežij Ljubljane od Špice do Šentjakobskega mostu

Avtorji: Andrej Mercina, sodelavci: prof. dr. Peter Krečič, Aljoša Matanovič, Ksenija Intihar, Darja Pergovnik, Petar Vidanoski

Leto projekta: 2006, 2007

Prenova Trnovskega pristana sloni na elaboratu valorizacije in inventarizacije porečja Ljubljane, ki ga je izdelala skupina v sestavi prof. dr. Peter Krečič, Aljoša Matanovič, Andrej Mercina in Darja Pergovnik. Sklop posegov bo z izčiščenjem vrhunske ureditve arhitekta Plečnika povrnil sijaj ureditvi ter jo nadgradil z elementi, ki jih sodoben način uporabe javnega prostora potrebuje. Ti elementi formalno in materialno jasno kažejo ločnico med slojema, originalnim in današnjim, a karakterni izhajajo iz razumevanja kraja, kot ga nakazuje Plečnikova ureditev.



4.6. Projekt osvetlitve nabrežja Ljubljane

Diplomska naloga

Avtor: Staša Čeligoj

Mentor: prof. dr. Aleš Vodopivec

Leto projekta: 2000

Hrbenica - voda kot svetlobni volumen

Osvetljevanje arhitekture iz vode in obratno osvetljevanje vode z arhitekturo

Zaključek - zapornice kot spektakel

1. Špica

Z osvetlitvijo je označen vstopni obrečni ambient, kar pa podaljšuje uporabnost teras pozno v noč. Koncept osvetlitve kaže na horizontalnost bregov in z načinom osvetlitve poudarja smer rečnega toka.

2. Trnovski pristan

Koncept osvetlitve temelji na poudarjanju specifično oblikovanega naravnega prostora z osvetlitvijo drevesnih krošenj in s tem posredno teras. V vodi se odsevajo krošnje dreves.

3. Plečnikova piramida

4. Peš poti

Svetlobno so oblikovane kot horizontalne površine, postavljene nizko nad tlemi. Tako nadomeščajo funkcijo obstoječih uličnih svetilk, hkrati pa z načinom usmerjanja svetlobe ne konkurirajo rečnim ambientom.

5. Prečni prostor trgov in ulic

Z osvetljevanjem spodnjih robov hiš in uniformirano difuzno osvetlitvijo ulice, vzporedne z reko, ki predstavlja ozadje pogleda, dobimo predstavo o globini prečnih prostorov. Prikaz prečnih globin dopolnjuje celostni koncept.

6. Betonsko korito

Zaradi značilne osvetlitve vodnega korita se gibanje vode odseva na njegove stranice. Ta učinek poudari prisotnost vode in vizualno približa reko mestnemu življenju. Reka je s svetlobnim volumenom vizualno dvignjena na nivo pešca. Ritem s širokimi svetlobnimi snopi, je sprva umirjen, kasneje se stopnjuje proti središču mesta in svoj vrhunec doživi pri Tromostovju (z ozkimi svetlobnimi snopi in najvišjim nivojem osvetlitve).

Z odbojem svetlobe od vodne gladine na objekte so osvetljeni tudi vsi mostovi, ki prečno prekinjajo zveznost rene struge. Svetila na zgornjem nivoju ostanejo, na nivoju reke pa je izpostavljen negativni volumen, ki se ustvarja med vodo in mostom.

7. Tržnice

Takoj za najvišjo koncentracijo svetlobe pri Tromostovju se osvetlitev prostora Tržnic umiri. Sedanjo šibko osvetlitev notranjosti tržnic nadomesti močnejša in dopolni temne odprtine proti Zmajskemu mostu. Negativ arhitekture se zrcali v vodni gladini in na ta način poudarja prisotnost reke. Na enak način, vzporedno z odbojem svetlobe iz vode osvetljujejo prostor korita tudi volumni Makalonce in prostorov ob Tromostovju.



OSVETLITEV PEŠ POTI



OSVETLITEV TRNOVSKEGA PRISTANA



OSVETLITEV BETONSKEGA KORITA

4.7. Ureditev nabrežij Ljubljane

Diplomsko delo

Avtor: Miha Čebulj, u.d.i.a., M. Arch (BI)

Soavtor: Špela Štern, u.d.i.a.

Leto projekta: 2004

Obiskovalci in prebivalci Ljubljane smo prikrašani za užitke, ki jih reka nudi, saj njeni zanemarjeni bregovi ljudem onemogočajo stik z reko. Velike evropske reke dajejo pečat mestom skozi katere tečejo in so ljudem v ponos. Zato bi bilo prav, da uredimo hrbtenico našega glavnega mesta, Ljubljano.

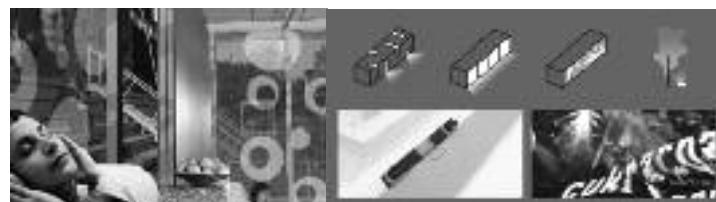
Predstavljena ureditev nabrežij Ljubljane temelji na enostavnih, hitro izvedljivih in ekonomsko racionalnih prostorskih elementih, ki črpajo iz razumevanja današnje urbane resničnosti v njeni kompleksni dinamiki. Sistem fleksibilnih konstrukcij, na sedmih strateško izbranih lokacijah, predstavlja

sestavljive in premakljive elemente, kot so pomoli, obrečni objekti, dostopi do splavov in splavi, ki ljudem omogočajo interakcijo z reko, s katerimi ustvarjamo specifične ambience, v katerih lahko uživajo najrazličnejše mestne dejavnosti vse od gledaliških predstav, otroških delavnic, akvarijev do čitalnic, kavarne in tržnice. Predlog oscilira med navdušujočim svetom sanj in dinamičnim svetom graditeljstva, kjer vrsta kompromisov razrešuje ponavadi nasprotujoče si zahteve.

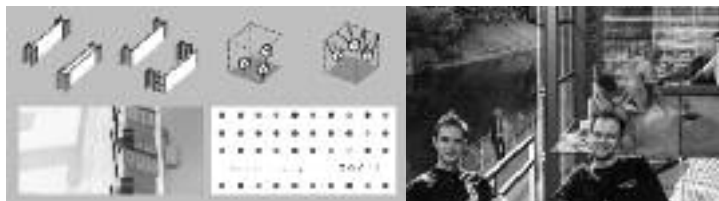
Naša skupna strast in naloga je, da Ljubljana s svojimi nabrežji postane prostor, kjer se bomo nastavljali toplim sončnim žarkom v parku na Špici, na Galusovem nabrežju ob pijači poklepetali s prijateljem, izbrali najljubšo začimbo za sobotno kosilo na Petkovškovem nabrežju, si ogledali premiero gledališke razstave pred tovarno Rog, preživeli večer ob projekciji filma V vrtincu pred Cukrarno, peljali otroke na kiparsko delavnico ob Zaloški ali v mestni akvarij na Sotočju.



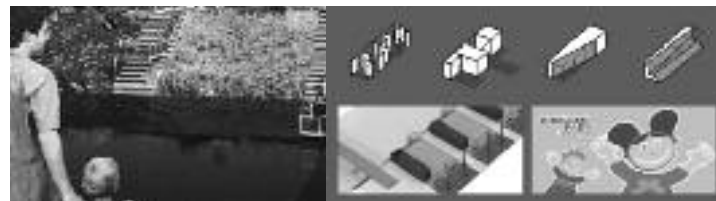
Špica



Cukrarna



Gallusovo nabrežje



Zaloška



Petkovškovo nabrežje



Sotočje



Tovarna Rog

4.8. »Urban rooms«

Arhitekturna delavnica

Avtor: študenti seminarja prof. dr. Aleša Vodopivca

Mentor: prof. Christos Papoulias

Sodelavci (2. faza):

I. Z. T. R. Nataša Jakopina, u.d.i.a., Boris Bežan, u.d.i.a.,

Aleš Žnidaršič, u.d.i.a.

Leto projekta: 1995

Projekt Urban Rooms skuša na drugačnih temeljih vzpostaviti odnos med javnostjo, umetnostjo in mestom. Urban Rooms (metaforično) raziskuje prostor umetnosti na piedestalu, preden ga dokončno zavrne. Kot oznako svojega pristopa sem mu dal ime »Urban Rooms«. »Urban« v pomenu javnega, odprtega, torej tega, do česar dostopamo neomejeno, in »Rooms« kot tista vase zaprta odprtost, ki je mogoča le v zasebnih sobah. Urban Rooms torej skušajo postati nek »topos« znotraj mesta. Gre za integracijo umetnosti in arhitekture znotraj urbanega konteksta. Značaj obstoječega okolja se omešča v poskusu določiti, »individualizirati« probleme in možnosti urbanega prostora in gibanja.

Projekt je nastajal kot del seminarja (prof. Aleša Vodopivca) na Fakulteti za arhitekturo.

Delo Michelangela Pistoletta »Oggetti in meno«, Minus objekti (1965-66) je bilo od vsega začetka bistven sestavni del projekta. Potrebno pa je bilo razumeti tudi mesto, torej njegovo urbanost, zgodovinsko središče, poleg tega pa tudi upoštevati močno prisotnost arhitekture Jožeta Plečnika. V mestu igra ključno vlogo reka. Plečnik je skušal povezati reko in mesto, tako da je mesto pomaknil na nižji nivo s svojo Ribarnico in majhno kavarno. Projekt Urban Rooms pa nadaljuje njegovo delo saj je postavljen v rečno nabrežje (torej v »minusu« glede na nivo mesta - niti na piedestal niti na dno) in tako ljudem omogoča alternativen prehod, ki je bliže reki.

Urban Rooms je mestna pasaža, alternativna pot od ene do druge točke. Prostor za sodobno umetnost oziroma prostor sodobne umetnosti pa kljub temu ostaja neodvisen od kakršnih koli umetniških motivov. Omejitve in prednosti muzeja so tako izključene. Umetnost je preprosto tam – nanjo se lahko usedeš, se okoli nje sprehodiš, jo opaziš ali pa ignoriraš, ob njej lahko piješ, ješ ali debatiraš, lahko se je dotakneš. Lahko se dotakne tebe.

Originalne makete in risbe tega projekta so od leta 1998 del arhitekturne zbirke Centra Georges Pompidou v Parizu.

